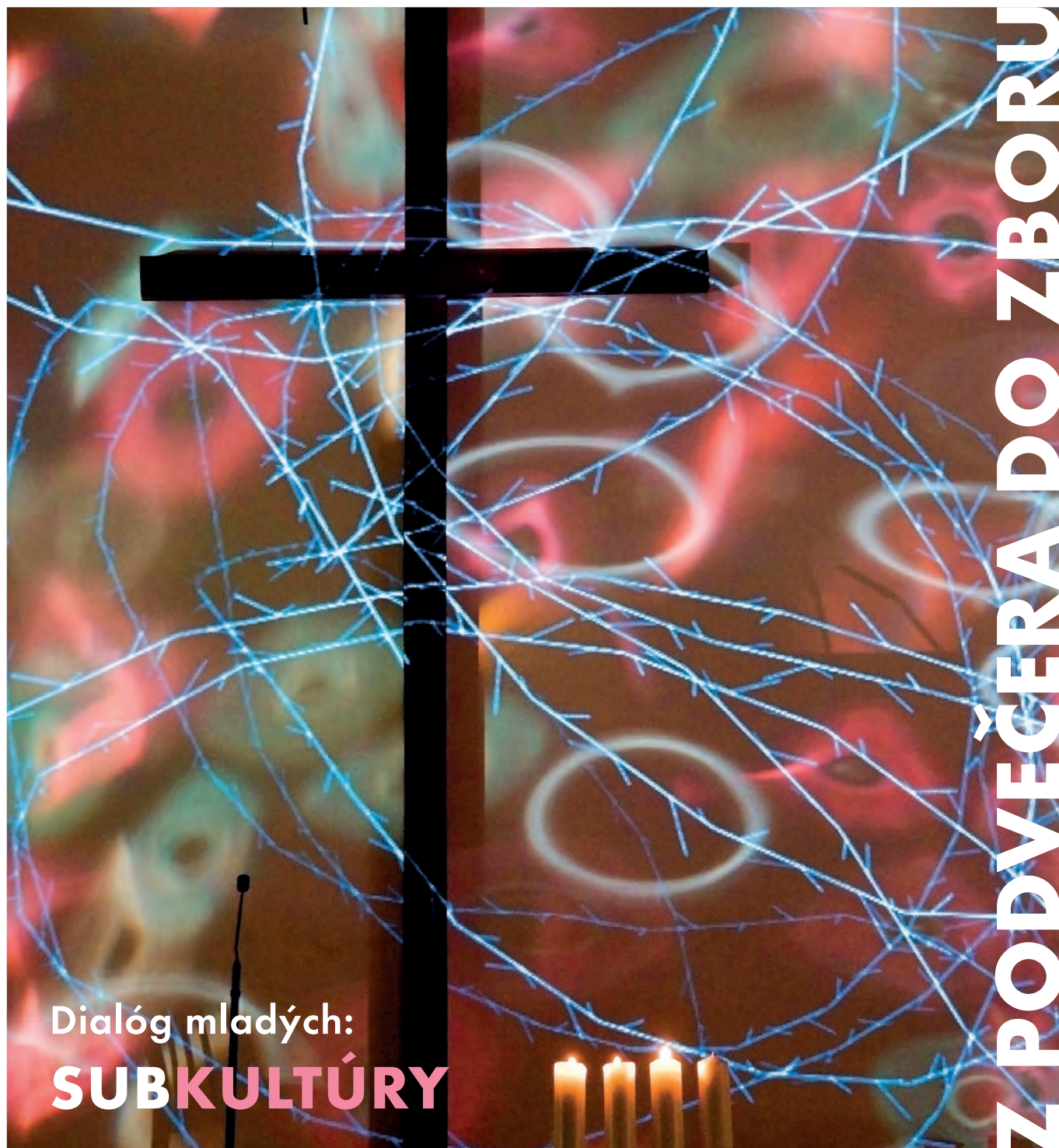

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

IV. ročník ● 1/2011

POČÚVAJ

www.radio7.sk

rádio 7
rádio pre život

Satelitné a internetové vysielanie pre vás:

- spravodajstvo
- svedectvá zo života
- duchovné úvahy
- kresťanská hudba

Banská Bystrica 107,7 MHz

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie

satelit Astra 3A

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

DISKUSNÉ FÓRUM 4

PRI ŠÁLKE S... 8
Gabrielom Sirotnákom

NADČASOVÝ JÓB 12
Jozef Kerekréty

Z PODVEČERA 14
DO ZBORU

JÁN RATAJ 22

VŠETCI SME 26
O ROK STARŠÍ
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Subkultúry I

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1010

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko,
bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina),
Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Anna Matláková
Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468
e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.
Predná strana obálky: JULO NAGY, Podvečerné bohoslužby **Zadná strana obálky:** JULO NAGY, Podvečerné bohoslužby

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU

Privítame Vaše názory a postrehy: svatava@internet.sk
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.

Február:

Podľa názoru niektorých
teológov kresťania
zanedbávajú problematiku
ekológie. Zapojte sa do témy:

**PREČO JE KREŠŤANSTVO
NEEKOLOGICKÉ?**

Marec:

Súčasná vláda otvára diskusiu
na tému: Odluka cirkvi
od štátu. Zapojte sa
do témy pod názvom:

MÁME NA TO?

Apríl:

Ako vnímame Židov
a judaizmus
v stredoeurópskom
kresťanskom kontexte?

Zapojte sa do témy:

FENOMÉN ŽIDIA

Beh na dlhé trate

Možno viete, možno nie, narodil som sa a vyrástol v Košiciach, v meste, kde má maratónsky beh dlhú tradíciu. Je to vzdialenosť 42 195 m. Ak sa nemýlim, tak je v Európe najstarším podujatím svojho druhu, začínali ho ôsmi bežci v roku 1924...

Šprint na 100 m je zase v atletike najkratším úsekom zaradený do olympijských bežecských disciplín...

Sú veci medzi nebom a zemou, ktoré sa priamo ponúkajú človeku, aby ich hodnotil touto športovou optikou. Základná hodnotiacia otázka je postavená často tak, že: Čo je hodnotnejšie, lepšie, dôležitejšie...?

Časopis Dialóg sa prehupuje do 4. ročníka a pomaly sa pýtame, do ktorej kategórie by sme ho zaradili podľa meradla športových atletických výkonov? Je to silová, alebo vytrvalostná kategória? Alebo niečo medzi tým?

Nuž, pravda bude kdesi tam, že konečná podoba, teda vytlačené médium na kvalitnom, slušnom papieri a s veľmi vkusnou grafickou úpravou, ktoré čitatelia prijímali spočiatku neveriacky, ale neskôr si našlo cestu k ich rukám, je výsledkom úsilia „maratónskeho“ typu. Verme a dúfajme, že to ich tvorcom a redakcii vydrží ešte pár ďalších rokov, či desaťročí. Nepochybne pozornejšiemu analytikovi neunikne, že tieto veci sa dajú robiť iba vtedy, ak ich nosia ľudia nie v myšliach a v diároch, či notebookoch, ale v srdci. Takže vďaka všetkým maratóncom: Bohuš, Števo, Tibor, Rastó, Ľubka, Jozef, Eva, Barbara, Gabi, Anna, Martin,a určite by sa dalo pokračovať, ale vy všetci dobre viete, koho som myslel.

Tým nechcem povedať, že v príprave netreba chodiť aj do posilovňovne, pre fyzickú kondičku, pre budovanie motorickej výdrže gymnastickej kvality. To sú stretnutia redakčnej rady, živé rozhovory, zháňanie zdrojov, no a samotné technické veličiny nutné na zvládnutie výsledného efektu.

Moja dcéra Ester, ktorá žije v Minesote pred nedávnym zabehla svoj druhý polmaratón. Som na ňu ako otec nekonečne hrdý a niektoré z mojich detí jej s tichým obdivom aj závidia. Závidia v dobrom to, že to dokázala, že venovala denne príprave cez celý rok veľa nabehaných míľ. Maratón matky troch detí...

Keď maratónci bežia, cestu okolo lemujú diváci – čitatelia. Ja som presvedčený, že sa v takom špalieri beží lepšie, nohy bolia menej, pľúca poslúchajú lepšie. Ale každý beh na 21 097 metrov sa odohráva nielen na ceste, ale v srdci a v mozgu bežca,raz, dva, raz, dva, a vydržať... Táto motivácia často rozhoduje o tom, kto nakoniec pretrhne pásku. Je to o cieľoch, ktoré sú pred nami.

Keby v Košiciach zrušili októbrový maratón, čas by nezastal, chlieb by nezlacnel, ale život by určite bol o jeden vrcholový zážitok chudobnejší.

Milí tvorcovia – bežci Dialógu, aj diváci – čitatelia Dialógu, prajem vám do Nového roku súzvuk duší, veľa vzájomnej podpory, akceptovania sa, výmeny názorov a hlavne veľa príjemných chvíľ na tomto podujatí, ktoré ako vidno má toho s maratónom veľa spoločného.

Prajem Dialógu, ale aj sebe a vám všetkým veľa šťastia a Božieho požehnania. A za každým, keď chytíte do ruky ďalšie číslo, skúste sa zamyslieť, koľko potu a driny, koľko sebazaprenia treba prekonávať na tej trati. Vraví sa, že kríza na trati prichádza najmä na 15., 35. a 40. kilometri. Koľko máme, priatelia, nabehnuté s Dialógom?

IVAN MARKUŠ
(Autor je tajomníkom Rady CB v SR.)

NAPÍSAĽI STE NÁM

www.mediasvatava.sk

svatava@internet.sk, bpiatko@internet.sk

AD: DIALÓG (11, 12/2010)

Nedá mi neprispieť do spektra hodnotení časopisu Dialóg, ktoré sú zároveň hodnoteniami práce redakcie, najmä šéfredaktora, ďalej všetkých píšucich a v neposlednom rade (neviem, či si uvedomujeme) aj čitateľov. Osobne ma pri posudzovaní časopisu najviac zaujíma jeho celkový zámer a od neho sa odvíjajúce usporiadanie a použitie jeho obsahu. Miera polemiky či vhodnosti daného označenia na prednej strane, podľa mňa, v tom nezohrávajú rozhodujúcu rolu. Ako výtvarník si všímam aj grafickú stránku. Od začiatku som mal dlhší čas k časopisu neutrálny vzťah a nie všetko sa mi páčilo. Priznávam, že napr. vedenie rozhovorov so zbormi CB sa mi niekedy zdalo príliš konfrontačné. Tiež si, v zhode s Ondrejom Garajom, občas kladiem otázku, či zaradovanie všeobecne citlivých tém nekompensuje obchádzanie tém najcitlivejších a najaktuálnejších. Keďže sa však vyvíjam v nazeraní na veci a nehanbím sa za to, postupne som zisťoval, že šéfredaktor vie, čo chce a že to, čo robí, má hlavu i päť. K tomuto poznaniu mi okrem iného pomohlo aj oboznámenie sa s jeho osobným svedectvom viery a cestou, ktorou sa dostal k terajšej práci. Uvedomujem si aj ďalšie veci, napríklad, že obsahovo a teda existenčne je časopis závislý od prispievajúcich autorov, ktorí, až na výnimky, nie sú stáli, pričom redakčne možno pracovať len s takým materiálom, aký je k dispozícii. *Dialóg*, ktorý podrobujeme kritike, nevytvárajú Japonci, ale my všetci, ktorí doň píšeme alebo fotografujeme, a preto je a bude taký, akí sme a budeme my. Pri tej všetkej pestrosti a vehementnosti, kde každý z nás chce prezentovať to, čo pokladá za najdôležitejšie a v čom sa cíti najlepši, je veľmi ťažké dať časopisu istú koncepciu. Tu sa

ukazuje, že brat Piatko je od fachu a že svoju prácu robí dobre, za čo mu patrí uznanie a vďaka. Ani *Dialóg* nebude trvať večne, ale kým ho máme, objavme jeho prínos a podporme ho.

Pavol Bomba, Vranov n/Topľou

AD: FENOMÉN MARIA + PRÁZDNE RUKY VYSTIERAM (12/2010)

Pred viac ako 20 rokmi zomrel Milan Jurčo, kazateľ, básnik, prorok, ktorý nepredpovedal budúcnosť, lebo ju už prorocky žil. Jeho dielo prevýšilo hranice Cirkvi bratskej i Slovenska, lebo bolo dielom Božím.

V 80. rokoch minulého storočia som si na Cukrovej kúpil tenkú knižočku od nejakých amerických autorov: „AKO NIEŠTĚ EVANĚLIUM“. Jedna kapitola tejto knižky sa volala: „Typy nespasených ľudí“. Bolo tam vymenovaných asi 7 – 8 takýchto skupín ľudí, napríklad: zatvrdilý hriešnik, neústupný sektár a pod. Medzi nimi aj „rímsky katolíky“. Tak som šiel za Milanom Jurčom, ktorý bol tajomníkom CB a ukázal som mu túto knižku so slovami: „Myslím si, že v CB by sa takáto knižka nemala ponúkať“. Súhlasil a zdôvodnil to slovami: „My si Katolícku cirkev veľmi vážime a bratov katolíkov vnímame vyšších od seba“.

Tento príbeh veľmi dobre ilustruje spôsob a smer, ktorým boli v tom čase vedené tak mládež ako aj zbor na Cukrovej v BA a potom aj na Starej Turej.

Pri mnohých stretnutiach s rôznymi osobnosťami, kňazmi a biskupmi v KC som vždy obhajoval CB, že ide cestou porozumenia a zbližovania s KC a Milanom Jurčom a jeho nasledovníkov, som uvádzal ako toho verný príklad.

Spomínam si na inú udalosť z roku 1990. Bolo to v Bratislave na študentskom internáte Bernolák. Katolíci tam organizovali stretnutie pre mládež. Hlavnou

časťou programu bola báseň „Matka Alžbeta“ od Milana Jurča. Keď prednášajúci skončili, nastalo hrobové ticho. Po chvíľke som sa prihlásil a kňaz, ktorý zhromaždenie viedol, hoci ma nepoznal, mi súhlasne prikývol. Do mikrofónu som povedal, že som smel veľmi dobre poznať autora tejto básne, aj to, ako vznikla a aj to, že sa o nej dozvedeli sestričky z kláštora, v ktorom Matka Alžbeta žila a autorovi napísali list plný uznania. Vtedy ten kňaz čosi povedal a ja som pocítil, že zaplesali nebesia. Ten katolícky kňaz povedal, že on síce nemal možnosť bližšie poznať Milana Jurča, ale veľa dobrého o tomto človeku počul. Povedal: „Bratskej Cirkvi trochu v dobrom závidím, bárs by aj v našej Katolíckej cirkvi bolo čosi najviac takýchto osobností.“

„Milý brat Jurčo, nielen Vy Ste vnímali katolíkov ako vyšších od seba, ale aj mnohí z nich videli takto práve Vás.“

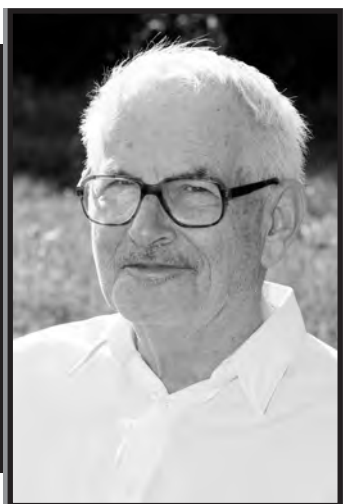
Milan Jurčo, ale aj iní (František Ciesar, Dušan Ďuriška) nastavili dobrý smer cesty, ktorou CB kráčala v oblasti ekumenizmu, cesty porozumenia a zbližovania s Katolíckou cirkvou a ctíli si jej vieru a učenie, tým viac, čím viac ho poznávali.

V posledných číslach mesačníka *Dialóg* sa vyskytli viaceré kritiky učenia Katolíckej cirkvi a, žiaľ, trocha aj posudzovanie akéhosi učenia, ktoré bolo nekorektným spôsobom označené ako učenie Katolíckej cirkvi.

Z článkov kazateľa Ľudovíta Fazekaša a Mira Kocúra o Márii, ale najmä z Fazekašovej recenzie na knihu „Prázdne ruky vystieram“ na mňa omračujúco zavalil duch v úvode spomínanej knižky, duch kníh Adventistov siedmeho dňa, až duch Strážnej veže.

Nemal som možnosť čítať knihu „Prázdne ruky vystieram“, ale z re-

pokračovanie na str. 6

MGR. LADISLAV LENCZ

(1927–2010)

Motto:

„Blahoslavení sú mŕtvi, ktorí umierajú v Pánovi, ...
nech si odpočinú od svojich námah, lebo ich skutky
idú s nimi.“ (Zj 14, 13)

Zo života

3. decembra 2010 zomrel náš katolícky priateľ a brat Ladislav Lencz, človek milujúci Boha a ľudí. Narodil sa 24. marca 1927 v Nitrianskych Hrnčiarovciach ako prvý z troch súrodencov.

V dospievaní prežil hlbokú túžbu po poznaní pravdy o svete a človeku, a preto po maturite na gymnáziu požiadal o vstup do Spoločnosti Ježišovej. Tam okrem duchovného formovania vyštudoval filozofiu. Po komunistickom prevrate a zrušení reholí nasledoval 3-ročný pobyt v pomocných technických prácach (PTP), čo boli vojenské tábory nútených prác pre politicky nespoľahlivé osoby. Po návrate si urobil dve ďalšie odborné maturity, ale v štúdiu na vysokej škole mu štátna moc pokračovať nedovolila. Až po zmene režimu už v dôchodkovom veku ukončil vytúžené štúdium teológie.

Medzitým si už v zrelom veku založil rodinu a spolu s manželkou Teréziou vychovali tri deti: Tomáša, Stanislava a Máriu. Túžba dobre vychovať Bohom zverené deti viedla k hľadaniu nových prístupov ku kresťanskej výchove. Vyhľadával skúsenosti v tejto oblasti aj u zahraničných autorov a potom ich spolu s manželkou sprístupňovali širokému spoločenstvu rodín, s ktorými mali úzke kontakty. So svojimi prednáškami neraz obohatil aj stretnutia mladých ľudí v zbore CB v Bratislave. Spolu s ním a jeho rodinou sme prežívali aj hlboký modlitebný zápas za chorého syna Tomáša, ktorému lekári nedávali žiadnu nádej na uzdravenie. Bola to pre mnohých z nás hlboká duchovná skúsenosť. Pán Boh Tomáša uzdravil. Na začiatku osemdesiatych rokov minulého storočia sa spolu s manželkou stretli so spiritualitou jednoty Hnutia fokoláre (HF) a túto spiritualitu – spiritualitu lásky s Kristom upro-

stred – prijali a žili spolu s viacerými rodinami aj z iných kresťanských cirkví.

Činnosť a poslanie

Ekumenické kontakty a činnosti rozvíjal spolu s manželkou ešte za hlbokej totality, najmä na pôde Cirkvi bratskej v spolupráci s básnikom a laickým kazateľom Milanom Jurčom a kazateľom Františkom Ciesarom. Pod pláštikom mierových seminárov sa konali duchovné stretnutia v Bratislave aj na Starej Turej.

Príchod slobody v roku 1989 mu otvoril bohaté pole pôsobnosti. S odchodom do dôchodku začalo najplodnejšie obdobie jeho života. Keď ho prizvali na Ministerstvo školstva SR pracovať na koncepcii výchovy a vzdelávania mládeže, zapojil sa s celým nasadením do podpory náboženskej výchovy na školách. Svoju úlohu však spoznal vo výchove a vzdelávaní detí, ktoré sa v rodine nestretli so živou vierou. A tak vznikol vzácny projekt s medzinárodným dosahom, najmä v Českej republike, projekt etickej výchovy. Je postavený na základe všeludských hodnôt a smerovaný k pozitívnej sociálnej orientácii detí a mládeže, k posilňovaniu schopnosti nezištnej lásky k ľuďom, úcte k životu a nenahradiiteľnosti rodiny ako základu pre ľudskú spoločnosť. Tvorcom a garantom tohto projektu bol Ladislav Lencz najskôr sám, čoskoro však našiel spolupracovníkov na celom Slovensku. Projekt obsahovo i metodicky ovplyvnil odbornú pedagogickú obec v problematike výchovy k rodičovstvu a etickej výchovy a cez ňu pozitívne nasmerovanie mladej generácie v spoločnosti, v ktorej žil. Po prijatí a rozbehnutí projektu etickej výchovy prežil zodpovednosť za odovzdanie získaných poznatkov a skúseností katechétom a budúcim kňazom na CMBF v Bratislave. ►

Jeho ďalším poľom pôsobnosti bola Teologická fakulta Trnavskej univerzity, kde sa okrem prednášania filozofických disciplín podieľal na vzniku a plodnom fungovaní Univerzity tretieho veku v oblasti teológie. Prevzal zodpovednosť za témy o prežívaní seniorského veku ako služby pre miestnu cirkev vo farských spoločenstvách a osobné dozrievanie k svätosti.

S ubúdáním fyzických síl sa stále viac venoval prekladaniu literatúry pre aktuálne potreby pastorácie na Slovensku, a to najmä z maďarčiny a nemčiny. Pre potreby kňazov a angažovaných laikov založil internetový časopis *Communio – missio*, ktorý ponúkal aktuálne články a cirkevné dokumenty. Pre potreby pastorácie organizoval viaceré pastoračné semináre, kde ponúkal aj zahraničné úspešné skúsenosti v tejto oblasti. Podieľal sa na tvorbe prvého i druhého Pastoračného plánu pre činnosť katolíckej cirkvi na Slovensku. Mnohé z jeho vízií čakajú ešte na prijatie a realizovanie. Kým vládol, navštevoval chorých bratov a sestry a povzbudzoval ich na ceste viery. Ja sám s vďačnosťou spomínam na jeho návštevy v našej ro-

dine, keď mi lekári diagnostikovali smrteľnú chorobu. Nikdy nezabudnem na jeho slová: S touto chorobou prichádza do vašej rodiny zvláštnym spôsobom Pán Ježiš. Túto zvesť a súvislosti som pochopil až neskôr.

Silu konať tieto verejné aktivity čerpal z intenzívneho duchovného života s Bohom, bohatého modlitbového života individuálneho i spoločného v rodine a duchovného požehnania skrytého v prijímaní sviatostí.

Chorobu, diagnostikovanú pred deviatimi rokmi, prijal s oddanosťou zámeru Božej lásky s ním a s jeho drahými a každý deň dozrieval v tomto postoji. Svoje životné dielo zakončil slovami: „To, čo som doteraz písal, prednášal, publikoval v podobe kníh a článkov, teraz podporujem svojou nemohúcnosťou v chorobe.“ Svoje utrpenie a bolesti spojil spolu s apoštolom Petrom s Kristovým utrpením (1Pt 4, 13). Ďakujeme Pánu Bohu za tento život.

Spracoval: Jozef Uhlík

Zdroje:

Terézia Lenczová: Ladislav Lencz – stručný životopis

cenzie som usúdil, že je založená na kritike Katolíckej cirkvi, jej histórie a učenia, teda nepriniesla nič nové, alebo len veľmi málo, no rozhodne má výstižný názov. Nechcem však kritizovať autora ani knihu, ktorú som nečítal, moja kritika smeruje znovu ku kazaťovi L. Fazekašovi, ktorý napísal, že učenie Katolíckej cirkvi nie je založené na Biblii, citujem:

„Učenie o autoritatívnom pápežovi, o jedinej pravovernej Cirkvi, o eucharistii s jej prepodstatnením, o svätcoch a ich uctievaní, o očistci, o záslužných skutkoch a hlavne o Márii – to všetko by nebolo možné na základe biblických autorov...ale je to aj výsledok ľudovej zbožnosti a jej predstáv a túžob.“

Ďalej kazateľ Fazekaš napísal, že súhlasí s autorom knihy, ktorý sa dištancuje od uctievania Márie. Keďže z priestorových dôvodov nie je možné dôsledne vysvetliť všetky napadnuté časti učenia Katolíckej cirkvi, vybral som si učenie o svätcoch, ich uctievaní a záslužných skutkoch a preukážem, že je založené na Biblii. Najskôr však ešte niečo o Márii. V Izraelovi žila jedna zvláštna žena, Alžbeta, Zachariášova manželka. Písmo o nej vydáva obdivuhodné svedectvo (Lk 1, 6), že bola „spravodlivá pred Bohom

a bezúhonne zachovávala všetky Pánove prikázania a ustanovenia“. Neuveriteľné!!! Zachovávala všetky prikázania a ustanovenia Pánove. K tejto svätej žene, už v pokročilom veku, jedného dňa príde mladá dievčina a táto žena povie: „čím som si zaslúžila, že prišla ku mne matka môjho Pána“. Nuž, aká asi to musela byť dievčina, keď takéto niečo táto svätá žena vyslovila. A Alžbeta naplnená Duchom Svätým začala ju blahoslaviť ešte skôr, ako toto proroctvo o sebe Mária vyslovila (Lk 1, 45). Teda iniciátorom blahoslavenia a úcty k Márii, nie je prostý katolícky ľud, ale sám Svätý Duch.

Bratia a sestry, vaše deti „vedia, ako žil raz Noe, Mojžiš, Samson, Daniel...“, ale nevedia, ako žila Mária, a ten jediný spirituál v detskom spevníčku, v ktorom sa spomína jej meno, je príliš málo na to, koľko si ona zasluhuje. Jej blahoslavenie a vzdávanie jej úcty je preukázateľne Božieho pôvodu, či už sa niekto od toho dištancuje, alebo nie.

Urobme prvý krok my a odstráňme tento nedostatok zo svojej spirituality, potom možno urobí krok i druhá strana a spoločne porozumieme ďalším tajomstvám Božieho Slova o Márii.

Na vyvrátenie mnohých argumentov novodobého pro-

testantizmu k mariánskej otázke by stačila aj fotografia rúk matky Terezy Kalkatskej, v ktorých drží ruženec alebo batôžtek vecí, ktoré ostali po Damianovi De Veuster z ostrova Molokai, v ktorých to veciach sa ruženec nachádza, alebo svedectvo Františka Gajownička, za ktorého okrem Ježiša Krista položil život aj Maximilian Kolbe. Podľa moderného evanjelikála Dana Drápala aj títo traja boli modlári a to vieme, že takí nedosiahnu Božie kráľovstvo. A nielen oni, ale aj majster Ján Hus by bol modlár, nikde som totiž nezachytil, že by urobil pokánie zo svojho blahoslavenia Márie alebo zo svojich zdravasov.

Som vďačný Štefanovi Markušovi, že si vo svojom úvodníku k téme „Fenomén Mária“ vybral práve citát Dana Drápala, človeka dvakrát rozvedeného a trikrát ženatého, aspoň vieme, koho máme počúvať. Náš Pán nás učil, že ich poznáme podľa ich ovocia. Buďme teda spravodliví a riadme sa podľa jeho návodu!

Som veľmi vďačný Dialógu, že uverejnil môj názor a ak to bude možné, rád napíšem o dobrých a záslužných skutkoch a o svätcoch a úcte k nim, lebo to nie je ľudová zbožnosť, ale učenie založené na Biblii.

Milan Hornáček, Bratislava

PROSÍME VÁS, DARUJTE 2% zo svojich

**UŽ ZAPLATENÝCH DANÍ A POMÔŽTE SKVALITNIŤ
ŽIVOT STARÝM, NEVLÁDNYM, MENTÁLNE A TELESNE
POSTIHNUTÝM SPOLUOBČANOM.**

ĎAKUJEME

Diakonické združenie Betánia,

Partizánska 6, 811 03 Bratislava
Právna forma: účelové zariadenie cirkvi.
IČO:30849667
Č. ú.: Tatra banka: 2627845292/1100

Betánia Bratislava, n. o.

Partizánska 6, 811 03 Bratislava
Právna forma: nezisková org.
IČO: 36077445
Č. ú.: Tatra banka: 2626844714/1100

Betánia Senec, n. o.

Štefánikova 74, 903 01 Senec
Právna forma: nezisková org.
IČO:36077470
Č. ú.:Tatra banka: 2629856227/1100

Betánia Kalinovo, n. o.

Hrabovo 771, 985 01 Kalinovo
Právna forma: nezisková org.
IČO: 31908624
Č. ú.: Volksbank: 4330032505/3100

POZOR, ZMENA!!!

Toto platí pri podávaní Daňového priznania pre právnické, nie pre fyzické osoby.

V prvej fáze úpravy výšky daňovej asignácie sa navrhuje pre zdaňovacie obdobia končiace najneskôr 2010 a 2011 (daňové priznania podávané v roku 2011 a 2012) u daňovníkov, ktorí sú právnickými osobami, zníženie podielu zaplatenej dane z 2 % na 1,5 %. Je to však len vtedy, keď právnická osoba neposkytne súčasne ako dar finančné prostriedky najmenej vo výške zodpovedajúcej 0,5 % zaplatenej dane do lehoty na podanie daňového priznania daňovníkom, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka) na taxatívne vymedzené účely v zákona o dani z príjmov.

Znamená to, že po prvýkrát v roku 2011 pri podávaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie končiace 31. decembra 2010 sa uplatní ustanovený postup v novele zákona v znení účinnom od 1. januára 2011. Takýto postup sa uplatní aj v roku 2012 pri podávaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie končiace najneskôr 31. decembra 2011.

PRI ŠÁLKE S...

GABRIELOM SIROTŇÁKOM

Rozhovor pripravil: BOHUSLAV PIATKO

Narodil sa 15. marca 1969 v Prešove a pochádza z katolíckeho prostredia. Do Levíc a do zboru Cirkvi bratskej sa dostal prostredníctvom svojej manželky Eriky, rod. Luleyovej. Pripravoval sa na štúdium v zahraničí, no napokon vyštudoval na Strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach. Od skončenia školy dodnes je verný jednej firme SES Tlmače (výrobca parných kotlov pre tepelné elektrárne, teplárne a spaľovne odpadov, má vyše 2000 zamestnancov), kde sa postupne prepracoval do funkcie riaditeľa marketingu, v ktorej pôsobí tretí rok. Je podpredsedom staršovstva Zboru CB v Leviciach a členom Správnej rady mládežníckeho centra Kontakt. S manželkou Erikou má dve deti – pätnásťročnú dcéru Lauru a desaťročného syna Henrika.

Ste firma zameraná na export. Aj marketing je nasmerovaný smerom do zahraničia. Veľa cestujete?

Áno, každoročne viac ako 90 % produkcie smeruje na export. V súčasnosti medzi naše rozhodujúce trhy patria krajiny Latinskej a Strednej Ameriky (Čile, Brazília a Kuba) a mnohé európske krajiny. Špeciálne postavenie má turecký trh, kde máme dominantnú pozíciu už niekoľko rokov a veľký potenciál je v Rusku. A najbližšie roky aj Slovensko bude patriť medzi naše dôležité trhy. Či veľa cestujem? Záleží od uhla pohľadu. Jeden investičný celok (kotel) predstavuje hodnotu desiatok miliónov eur, a preto sa realizuje v priemere 3 roky. Tí kolegovia, ktorí realizujú projekty sú v zahraničí aj jeden či dva roky. My z marketingu, ale aj kolegovia z obchodného úseku máme skôr viac krátkodobejších výjazdov. V priemere týždeň v mesiaci som na cestách. S mojimi spolupracovníkmi sa zameriavame prevažne na európske krajiny a vďaka znalostiam ruštiny mám v kompetencii aj východné trhy (predovšetkým Rusko, Ukrajinu a navštívil som už aj Moldavsko), takže to sú aj ciele mojich ciest.

Už druhé volebné obdobie ste riadnym členom staršovstva le-

vického zboru CB a teraz aj jeho podpredsedom. Ako sa taký mladý človek môže stať členom staršovstva? Ved' staršovstvo sa tradične spája so šedinami...

Čo sa týka šedin, je to pravda. Skôr – bola to pravda. Keď sa pozriem do knihy „Z pokolenia na pokolenie“, na fotografie staršovstiev, určite kritérium šedin platilo do nežnej revolúcie. Ja som prišiel do zboru v Leviciach v roku 1992, ale už vtedy bol správcom zboru Ján Henžel a nemal ešte 40 rokov. Treba povedať, že kým som nepoznal svoju manželku, o Cirkvi bratskej som ani nepočul. Vyrastal som vo veriacej katolíckej rodine, takže, keď som prišiel do zboru, ani som nevedel, aká je úloha staršovstva, a prečo nestačí na všetko „len“ pán farár. Pred svadbou som musel absolvovať rozhovor so staršovstvom a musím povedať, že som aj mal z toho obavy. Nielen vtedy, ale aj neskôr u ľudí v našom zbore vládol akýsi mýtus strachu z rozhovoru na staršovstve. Keď sa dnes pozriem dozadu, tak v tom, aby som sa raz stal členom staršovstva, vidím úžasné božie vedenie. Ja sám som sa do nejakých aktivít veľmi nenatískal, v podstate som sa prvé roky iba rozhlíadal a „udomáčňoval“ v zbore. Mojou prvou aktivitou v zbore bola síce nenápadná, až neskôr som pochopil, že veľmi dôležitá, privítacia

služba pri dverách. Keď ma Marcel Nolč oslovil, že by som to mohol skúsiť, iba som sa zasmial: Ved' ja som tu nový, ešte si pomýlim ľudí, nerozoznám domácich od cudzích... Ale – dal som sa na to a dnes to hodnotím ako veľmi vážnu službu. Spoznal som ľudí. Druhým krokom bola účasť na práci v domácej modlitebnej skupinke. Naša, ale aj mnoho ďalších nových vznikli v roku 1997 po vnútrozborovej evanjelizácii, ktorú viedol kazateľ Daniel Fajfr. Vtedy veľa ľudí verejne vystúpilo a obnovilo si vzťah s Bohom. Spontánne vznikla potreba intenzívnejšej a aktívnejšej účasti na duchovnom živote. V snahe naplniť túžbu po vzájomnom poznávaní sa, vznikla aj skupinka mladých mužov a skupinka žien. Tam som prežil mnohé vzácne chvíle, tam som si prvýkrát vyskúšal vedenie skupinky, výklad božieho slova, vznikli mnohé doslova Božie priateľstvá. A jeden z nových priateľov z tejto skupinky mi raz povedal, aby som išiel s ním po staniaciach, ktoré mal zbor v okolí Levíc. Začal som sa popri ňom učiť a neskôr aj samostatne slúžiť Božím slovom.

O dva roky neskôr ma niektorí členovia zboru navrhli do staršovstva, to som mal 30 rokov. Prvé volebné obdobie som bol len náhradníkom, ale zúčastňoval som sa celé štyri roky práce staršov-

stva, no bez hlasovacieho práva. Bola to veľká skúsenosť, v staršovstve boli aj bratia, ktorí prekročili 70-tku. A nielen títo, ale aj ostatní v staršovstve boli naozaj „starší“, skúsení bratia a bola to škola života. V tom čase som sa stal členom správnej rady MC Kontakt. V ďalšom volebnom období som už bol zvolený za riadneho člena staršovstva, už tam došlo k omladeniu. A po posledných voľbách v roku 2008 nás niektorí nazvali „mladšovstvo“, lebo najstarší v čase zvolenia nad 50 rokov bol iba jeden brat. A vo februári 2010 som sa stal podpredsedom staršovstva.

Prečo je to tak, že ľudia nad 60 rokov nemajú záujem o službu staršieho zboru?

V tomto období som aj predsedom volebnej komisie, a tak môžem vyhodnotiť skúsenosti z posledných volieb do staršovstva. Generácia týchto starších bratov sa prakticky odmieta angažovať vo vedení zboru. Ťažko hodnotiť, prečo, dôvody odmietnutia boli rôzne. Mám pocit, že táto generácia ľudí je dnes zaskočená tým, čo sa deje v spoločnosti a necíti sa pripravená zobrať na seba zodpovednosť za tento vývoj aj na pôde vedenia zboru – staršovstva.

Má takéto „mladšovstvo“ dôveru a autoritu v zbore?

Ak by som mal porovnávať účinkovanie, dôveru a autoritu niekdajších staršovstiev s dnešným – asi sa to ani nedá. Oni žili v inej dobe, riešili úplne iné problémy. Iné bolo zloženie zboru, ak mám hovoriť o Leviciach. Prevahu tvorili generácie tých, čo prišli z Maďarska. Boli to ťažko robiaci ľudia – sedliaci, roľníci, remeselníci. Vtedy by asi dnešné staršovstvo žiadnu váhu nemalo... Ani by nemohlo vzniknúť. Vtedy platila skúsenosť, vek. Predpokladám, s ohľadom na vývoj v našom zbore, že dnes je aj štruktúra nebratislavských zborov iná. Aj tu už prevažujú v mladšej generácii vysokoškolsky vzdelaní ľudia, ktorí inak vnímajú svet a jeho problémy. Takže aj dnešné staršovstvo v Leviciach je odrazom zloženia zboru. A myslím si, že má autoritu, ktorá mu prináleží.

Obracajú sa na nás všetky vekové kategórie bratov a sestier a to je prejav aj dôvery. Zvláštnosťou tohto zboru je, že napriek svojej tradičnej podstate, dal dôveru „cudzím“. Ani jeden zo súčasných štatutárov zboru (správca zboru, podpredsa staršovstva a hospodár) nevyrastal v Zbore CB Leviciach.

Aké vidíte pozitíva a aké negatíva takého „mladšovstva“?

Viac si rozumieme v komunikácii s mladou generáciou. Pred pár rokmi sme systémovo zmenili postup prijímania do zboru za plnoprávných členov. Dnes mladí ľudia vedia, „o čom je členstvo v zbore“, tešia na katechumenátnu prípravu a pohovor so staršovstvom. Najväčší nárast nových členov zboru sú práve ľudia z tejto generácie.

Za negatívum považujem „nebezpečenstvo skorého vyhorenia“. Ak mladý človek začne prácu staršieho tesne po 30-tke, po dvoch náročných volebných obdobiach, počas ktorých musí zladit službu staršieho s pracovným vyťažením v hlavnom zamestnaní, alebo v podnikaní, s inou službou v zbore (u nás každý starší je zapojený do nejakej práce v zbore), k tomu ešte rodinné povinnosti – hrozí, že bratia starší vo veku 40 rokov sa budú cítiť unavení, vyšŕavení a najmä s nezáujmom o službu staršieho v ďalšom období. A to je práve vek, kedy by mali byť aj pre zbor najproduktívnejší. Preto aj z tohto miesta by som chcel povzbudiť vekovo starších bratov, aby s dôverou v Boha prijímali pozvanie do služby staršieho zboru.

V nedávnej besede o mladých Štefan Markuš (sedemdesiatnik) povedal, že ich generácia je možno zaskočená tým, že veci, ktoré za ich mladosti neboli bežné (rozvody, predmanželský sex, homosexualita, drogy) sa bežnými stávajú aj v cirkevnom evanjelickom prostredí. A v tom vidí dosť veľký problém neporozumenia medzi generáciami. Myslíte si, že uplatňujete biblické princípy pri riešení takýchto problémov tak, ako naši otcovia? Táto zaskočenosť môže byť dôvodom, prečo nechcú bratia

z tejto generácie kandidovať za starších. V posledných siedmich rokoch zažívame veľmi náročné obdobie. Za termínom „pastoračné problémy“ sa skrýva riešenie problémov v manželstvách, ktoré už prekročili hranicu vlastnej rodiny, rozpadajúcich sa manželstiev, majetkových sporov a iné zložité prípady. Nepostupujeme tak, že by sme si sadli za stôl a rozhodli. Je to od prípadu k prípadu, sú to dlhodobé a poviem úprimne, veľmi vyčerpávajúce procesy. Ale biblických základov sa držíme. Súčasťou takéhoto procesu je v prvom rade modlitebný zápas o človeka. Musím aj priznať, že sme ľudia a žijeme v prostredí široko poprepájaných rodín, takže je to aj sociálne veľmi náročné. Keď sa dvaja rozvádajú, problémy sa prenášajú aj do vzťahov ich širších rodín, a tým aj do zboru. Sú to veľmi komplikované vzťahy a nie je jednoduché prijímať rozhodnutia.

Ako prijímate v staršovstve rozhodnutia?

V jednoduchších veciach rozhodujeme jednoduchou väčšinou, v tých zásadnejších veciach (napr.: vážne finančné výdavky, vnútorné predpisy, teologické postoje a zásady, no najmä personálne rozhodnutia) sa usilujeme prijať rozhodnutie po dosiahnutí úplnej zhody alebo veľmi výraznej väčšiny. Závery a zhody v postupoch hľadáme. Ak sa stane, že zhodu nenájde, bod rokovania sa preruší a odloží na najbližšie rokovanie. Nutné je poznamenať, že naše staršovstvo tvoria siedmi volení starší, traja kazatelia (niektorých staršovstiev sa zúčastňuje aj kazateľ zo stanice v Trnave) a v súčasnosti aj vikár.

Aký je osud rozvedených alebo rozvádajúcich sa párov vo vašom zbore?

Je to od prípadu k prípadu. Predovšetkým si uvedomujeme, že my nie sme a nemôžeme byť sudcami. Našou úlohou je upozorniť na hriech, jeho dôsledky a pokúsiť sa priviesť manželský pár k náprave. Pokiaľ sa dá, snažíme sa vstúpiť do problému čím skôr, najprv kazatelia alebo kazateľ s niekto- ►

rým starsím Ak problém narastá, dostáva sa to na pôdu staršovstva. Záleží to aj od ochoty zainteresovaného páru komunikovať. Stalo sa, že pozvanie na staršovstvo prijal iba jeden z manželov, ale stalo sa, že ani jeden. Keď pohovory a ani udelené disciplinárne opatrenia nevedú k náprave, niekedy dokonca použijeme aj odporúčania – aby určitý čas žili odlúčené a ujasnili si svoje postoje skôr, ako

no v staršovstve kazateľ nezískal potrebnú nadpolovičnú väčšinu. Došlo k nesúladu hlasovania strážovstva a zboru. V tomto prípade sa to rieši v našej cirkvi mimoriadnou vizitáciou. Tá sa aj uskutočnila, avšak je nutné poznamenať, že až 5 mesiacov po hlasovaní, čo spätne vnímame, že v takýchto prípadoch Rada CB musí reagovať oveľa pružnejšie. Za ten čas sa udiali kroky, ktoré značne zúžili

to prináša iba problémy. Teda samostatné hlasovanie členov zboru a samostatné členov staršovstva. Je zbytočné polemizovať o tom, ako by dopadalo hlasovanie v staršovstve, keby tam boli aj vekom starší bratia. No táto naša skúsenosť poukázala na skutočnosť, že by to mohla byť v širšom kontexte téma (spolu s rotáciou kazateľov a dĺžkou volebného obdobia) na rozhovor v cirkvi.

foto: ARCHÍV GS - Na veľtrhu v Brne v rozhovore s českým premiérom Petrom Nečasom.

pristúpia k rozvodu. Sú prípady, keď to pomohlo, sú prípady, keď nepomáha nič. Ľudia sa rozvedú. Niektorí prestanú navštevovať zhromaždenia, iní pokračujú ďalej. Samozrejme, v tom im nebránime, naopak, sme radi. Takíto ľudia sú v zmysle cirkevného poriadku v nejakom stupni disciplinárneho konania, akým je pozastavenie prístupu k večeri Pánovej, alebo pozastavenie členských práv a v najhoršom prípade aj k vylúčeniu z cirkvi. Máme prípady, keď u takýchto ľudí vidíme ovocie pokánia. Takým sa zrušia disciplinárne postihy. Pán Boh je mocný a my sa za tých ľudí neustále modlíme.

Vy ste však nedávno v zbore prežívali dosť hektické obdobie. Mám na mysli problémy okolo kazateľa, názoru staršovstva a názoru zboru, pri potvrdzovaní kazateľovho zotrvania v zbore. Nechýbala tam trochu zrelá skúsenosť starších?

Je to tak. V roku 2008 zbor hlasoval za to, aby kazateľ zboru zostal,

vizitátorom vyjednávaci priestor. Nebudem spätne detailne popisovať celú chronológiu... trvalo to deväť mesiacov a výsledok bol ten, že sa staršovstvo dohodlo s kazateľom na pokračovaní jeho služby v našom zbore. Ak mám hodnotiť toto obdobie, tak musím povedať: Stratili sme jeden rok. Bolo tu cítiť napätie v trojuholníku kazateľ – staršovstvo – zbor. Kazateľ sa pripravoval na odchod, preto nepracoval na nových víziách, my sme sa zamestnávali úvahami ako ďalej, hľadali riešenia, vrátane možných zmien v štruktúre pracovníkov zboru a mnoho ďalších a ďalších aspektov, ktoré sa zrazu vynorili a čakali na odpovede. Ani sme sa nenazdali, uplynuli dva roky a my znovu (jar 2011) stojíme pred potvrdzovaním kazateľa (po 3 rokoch). Verím, že sme sa z predchádzajúceho všetci zainteresovaní poučili (mám na mysli to, že ak chceme urobiť zmenu, je potrebné postupovať inak). Mnohí z nás si preto kladú otázku: Načo je takéto dvojité hlasovanie podľa cirkevného poriadku, keď

S naplňaním tejto časti cirkevného poriadku, pokiaľ ide o kazateľov a ich rotáciu, či spôsob potvrdzovania ich zotrvania v zbore majú mnohí problém. Cirkevný poriadok dáva jasné pravidlo, ale toto sa nedodržiava. Aký je váš názor?

Poviem naozaj len svoj osobný názor. Máte pravdu, je definovaná rotácia, ktorá, dovoľím si tvrdiť, sa nedeje, aj keď v tomto roku už k nejakým zmenám kazateľov v zboroch dôjde (Bardejov, Prešov, Košice). Je zrejme, že v našom prípade zbor ešte nechcel výmenu kazateľa a nebol na ňu ani pripravený. Ale kedy je zbor na to pripravený? Prvýkrát sa kazateľ volí na obdobie siedmich rokov a potom po každých troch rokoch, s tým že zotrvanie na jednom mieste by nemalo presiahnuť 15 rokov. Myslím si, že maximálna hranica služby kazateľa v jednom zbore by sa mala dodržiavať. Aj pri súčasnom modeli by sa zbor aj kazateľ mali už v poslednom trojročnom cykle pripravovať na zmenu. Aj Rada CB aj iné zbory by vedeli dopredu, že tento kazateľ bude o 3 roky voľný. Som si vedomý skutočnosti, že v cirkvi máme nedostatok kazateľov, sú zbory, ktoré sú dlhodobo neobsadené a aj to je dôsledok toho, že sa rotácia nedeje. Čo sa týka dĺžky obdobia, 7 rokov je dosť dlhá doba aj na zrealizovanie vízie. Pridávať 3 roky je už krátke obdobie. Preto ako vhodnejší by sa mi javil model dvoch rovnako dlhých volebných období 7 + 7 a dosť, alebo troch 6 + 6 + 6 a dosť. A každý by vedel, na čom je. Aj zbory, aj kazatelia. Viem o tom, že táto diskusia sa už začala a druhý model sa spomínal na konferencii v Hrádku. Myslím si, že o tom treba hovoriť. Mám pocit,

že na úrovni cirkvi sa o mnohých veciach málo hovorí, že zbory žijú pomerne izolovane a vnímam to aj na úrovni staršovstiev. Starší ľudia dodnes spomínajú na veľké medzizborové návštevy. Niektoré zložky ako besiedka, MDK, dorast, mládež, ale i seniori majú spoločné medzizborové, či celoslovenské aktivity. Cirkevné konferencie túto úlohu neplnia a možno ani nemôžu. Je tam bohatý program, ak sa rozvinie nejaká diskusia, tak predovšetkým o peniazoch a o duchovnom živote cirkvi a jej smerovaní sa hovorí pomerne málo. Aj Dialóg by mohol byť platformou pre podobnú diskusiu. Veľmi pozitívne hodnotím váš seriál o zbore, kde sme sa o sebe niečo dozvedeli. Možno to iba ja tak pociťujem z dôvodu, že som v cirkvi nevyrastal. A preto asi citlivejšie vnímam aj istú atomizáciu zborov, čo cirkvi neprospieva. Podľa mňa, sa prejavuje napríklad pri voľbách do Rady CB. Akoby sa tam nehľadal záujem celej cirkvi, ale záujem možno skupiny zborov, ktoré presadia svojho zástupcu, či zástupcov. To pociťujem ako slabinu, ako vplyv demokratických princípov parlamentarizmu, ktorému sme čiastočne podľahli. Ale aj to je na diskusiu.

Váš pohľad na funkciu RCB?

Vo všeobecnosti vnímam dva pohľady na Radu, o ktorých sa medzi jednotlivcami, či v zbore hovorí. Prvý, že Rada by mala mať iba administratívny charakter a druhý, aby Rada mala silnejší mandát. Môj názor je ten, že Rada má svoje dôležité a nezastupiteľné miesto

v cirkvi, ako dôležitú však vnímam priebežnú komunikáciu s ňou. Za vhodnú formu považujem rokovania Rady v zbore a v rámci nich stretnutia so staršovstvami. Za naše chcem povedať, že sa nám podarilo v posledných dvoch rokoch naštartovať s Radou určitú formu priebežnej komunikácie (napr.: v procese hľadania kazateľa, v príprave a predkladaní konferenčných návrhov a pod.) a po prvotnej „zahrievacej“ fáze z oboch strán, to dnes vnímame pozitívne. Osobne to považujem za jednu z možných ciest hľadania spôsobu, aby sme búrali myslenie kto je tu pre koho: Rada pre zbory alebo zbory pre Radu.

V čom vidíte priority zboru CB v Leviciach?

Náš zbor má veľký duchovný potenciál. Má na to, aby plnil hlavnú úlohu cirkvi a to je výklad a šírenie Božieho slova. Tu nemôže cirkev nahradiť žiadna neziskovka ani účelové zariadenie. Šírenie evanjelia je základnou prioritou pre všetky zbory v cirkvi. Levice sú multikultúrnym mestom, žije tu niekoľko národností a pôsobí mnoho cirkví. Medzi nimi má Cirkev bratská veľmi dobré meno. Vidno nás cez aktivity, ktoré robíme v meste. Mesto (a tým myslím aj magistrát mesta) o nás vie, kto sme, ako myslíme a čo chceme a ako takých nás prijíma a vníma. Levická televízia, okresný týždenník *Pohronie* pravidelne informujú o našich aktivitách, máme kontakty s inými cirkvami. Vidno nás cez našich ľudí, ktorí sa zapájajú či už do cirkevných

aktivít, alebo do iných aktivít, ktoré sú mestu a ľuďom prospešné. Našou výkladnou skriňou je určite mládežnícke centrum Kontakt. Levice sú stredoškolským centrom a tak sa zameriavame na stredoškolskú mládež. Tento projekt naozaj prináša svoje ovocie. Pre mnohých mladých bol prvým kontaktom s Bohom a dverami do cirkvi. Ak ma trápia a zbavujú energie problémy s rozpadajúcimi sa manželstvami, tak ma dobíjajú novou energiou svedectvá mladých, ktorí našli Boha cez aktivity Kontaktu alebo iných mládežníckych zložiek. A najviac ma nabíja, keď vidím mladých ľudí, ktorí sem prídu z úplne ateistického prostredia, alebo tradičného katolíckeho prostredia, doma sa stretávajú skôr s odporom, ako podporou a napriek tomu sú zapálení a Pán Ježiš žije v ich srdciach. A stane sa aj to, že sa k nim pripoja aj rodičia, najskôr len zo zvedavosti a potom aj vážnejšie. Takže toto je našou prioritou – sme tu na šírenie evanjelia, sme tu preto, aby sme sa dostali aj za brány nášho kostola, sme tu preto, aby sme pomáhali ľuďom v núdzi (Miesto v dome) a takto sa pri praktických aktivitách dostávali k ľuďom aj slovom. Dali sme sa do projektu Dom seniorov v spolupráci s obcou Horná Seč. V tom vidím naše priority pre Levice a okolie – cez praktický život a aktivity šíriť slovo Božie. Myslím si, že tento zbor už v tejto chvíli nepotrebuje ďalšie aktivity, skôr už ide o dokončenie niektorých (Dom seniorov) a o zvyšovanie kvality tých, ktoré sú už rozbehnuté. A za to sa modlíme. ■

foto: ARCHÍV GS - G. Sirotnák so synom na Donovaloch.

foto: ARCHÍV GS - Manželka s dcérou na dovolenke v Rakúsku

NADČASOVÝ JÓB

JOZEF KEREKRÉTY

(Autor je členom staršovstva
bratislavského zboru Cirkvi bratskej,
s manželkou Máriou majú päť detí.
Podniká v potravinárstve.)

V dobe, keď hrubosť triumfuje nad slušnosťou, nepravosť nad spravodlivosťou, pragmatizmus nad zásadovosťou, populizmus a bulvár nad pravdou a poctivosťou a pritom, aby niekto bol in, stačí púhe mihnutie sa na náboženských obradoch, nosenie symbolov kríža či ryby – je namieste Jóbovská otázka: Má zmysel byť zásadovým?

Jób bol uznávanou morálnou a duchovnou autoritou, slávnym a bohatým orientálnym šejkom. Známky: *bezúhonný, priamy, bohabojný a chráni sa od zlého*, dostal priamo od Boha.¹ Logická námietka – ľahko byť morálnym a zbožným, ak odmenou je bohatstvo a sláva – sa musela preskúšať ohňom utrpenia. V skúškach vernosti obstál: *skutkom ani svojím jazykom sa neprevinil proti Jahvem*.²

Zásady, ktorými sa celý život riadil, opisuje kniha Jób 31. kapitola. Svoju zbožnosť definoval ako „*zmluvu s očami*“, že sa nebude zmyselne obzerať za mladými a peknými dievčatami. Nie je askéta. Bol ženatý a mal desať detí. Hlásal, že zbožnosť sa týka aj najintímnejších sfér. Ani v nich nesmie ísť len o seba. Boha uznáva celou bytosťou, nielen intelektuálne. Prevýšil bežnú normu sexuálnej čistoty.³ Ovládaním najsilnejšieho ľudského pudu chce ukázať, že *miluje Boha z celého srdca, celej duše, celej mysle a celej sily*.⁴

Kladie si otázku: *Aká je Božia odplata za takúto zbožnosť? Čo mi za to dá/dal? Snáď nie biedu chudoby a nešťastie, ktoré si zaslúžia ničomníci?* Cíti sa nedocenený. *Nezdá sa mu, že by Boh hľadel na jeho cesty. Skúsenosť ukazuje, že asi nevenuje žiadnu pozornosť jeho krokom* (2-4). Presvedčenie o svojej bezúhonnosti vyjadruje privolávaním kliatby. Na jednu misku váh kladie hypotetické zlyhanie, na druhú, exemplárny trest, ktorý by bez odporu prijal, ak by to bola pravda.

JÓB SVOJ ŽIVOT MERIA

Vzťah k Bohu – úprimnosť

Ak nie som čestný voči Bohu, nech mi urobí verejnú hanbu! (5-6). Obety, modlitby, pestovanie spoločenstva, dávanie darov neboli z vypočítavosti, aby si získal priazeň bohov a úctu ľudí. Je priamy a úprimný, vie, že pred Ním niet čo skrývať. Ani v utrpení nepredstiera, že nemá na Boha ťažké srdce. Ak niečo predstieral, nech to zverejní hoci aj každý bulvár. „*Ak svoju zbožnosť len hrám, nech pred celým svetom z Božích úst zaznejú o mne slová o pokrytcoch, vrahoch prorokov, obielených hrobch a slepých vodcoch.*“⁵ Žiada si, aby ho pred verejnosťou ranila mŕtvica, ako tých, čo pred-

stierali, že sa vzdali všetkého v prospech Cirkvi, pritom si časť nechali.⁶

Vzťah k sebe – podriadenosť Bohu

Slovami: *Ak sa môj krok odchýlil z Božej cesty, ak moje srdce šlo za žiadosťou očí, alebo ak je na mojich dlaniach stopa egoizmu, nech mi ukradnú úrodu a nech moje deti prídu o dedičstvo, ktoré im patrí po mne* (7-8) vyznáva, že Boh je jeho najvyššou prioritou. Aktívne hľadá Jeho vôľu. Nesleduje imidž, ani vlastný prospech. Podriaďuje sa z princípu. Ak nie, nech jeho firmy skrachujú a jeho samého stihne taký osobný bankrot, že jeho rod navždy stratí prístup k majetku a stane sa bezperspektívnym.

Podriaďiť Bohu všetko: svoj majetok, svoje vzťahy k rodičom, partnerovi, deťom, ba aj seba samého⁷ vyzerať ako fanatizmus. Ak je však Boh naozaj neobslahovateľný, potom svoju dobrovoľnú oddanosť nemožno vyjadriť inak.

Vzťah k druhému pohlaviu – čistota

Slovami: *Ak som sa nechal zlákať cudzou ženou, alebo som sa skryte snažil zvieť manželku svojho druhá, nech moja žena melie inému* (9-12) vyhlasuje, že svojej manželke bol vždy verný. Ak by čo i len cez internet poškúľoval za inou, nech sa žena jeho srdca stane otrokyňou iných (prostitútkou) a on nech trpí bolestnou túžbou po nej. Manželskú neveru považuje za znesvätenie sexu a intimity (*nehanebnosť*), *odsúdeniahodnú nepravosť* voči partnerovi a deťom a *všetko pustošiaci oheň*, ruiniujúci životy jednotlivcov a spoločnosť. V otázke nerozlučnosti manželstva sa zhoduje s Ježišom i apoštolmi.⁸

Vzťah k podriadeným – spravodlivosť

Ak som sa choval nespravodlivo voči svojim otrokom a sluhom, nech stratím všetky argumenty, ktorými by som sa mohol obhájiť a nech nenájdem ani spôsob, ako svoju nepravosť účinne zahľadiť (13-15). Tvrdí, že nikdy nepotláčal práva svojich otrokov a otrokýň. Na rozdiel od svojej generácie, považoval ich za ľudí rovnakej hodnoty a práv: *Či nás oboch neučinil ten istý?* Ak im krivdil, nech stratí všetku vynaliezavosť, stane

sa bezradným a nemohúcim. Nech sa úplne znemožní. Priblížil sa k Ježišovmu príkladu, keď službou učeníkom a symbolickým umytím nôh ukázal, ako treba *mať druhého za vyššieho od seba*⁹ a žiadal ich, aby sa navzájom ctili, neusilovali sa o prvenstvo zdôrazňovaním seba ponížením alebo ovládaním druhého.

Vzťah k núdznym – milosrdenstvo

Chudobný, vdova, sirota, nemocný (hynúci), bezdomovec (úbožiac) sú odkázaní na pomoc iných. *Ak som nesplnil ich pranie, nechal hasnúť nádej, nepodelil sa o sústo... Ak som niekedy núdznemu hrozil, nech mi odpadne ruka, veď by som sa pred Bohom nezmohol ani na slovo. K sirotám som sa správal ako brat. Čít pre vdovy mi vštepila matka. Ten, kto potreboval odev, našiel u mňa kvalitnú ešte nepoužitú vlnu jahniat (16–23), nie obnosený secondhand. Očami som bol pre slepého a nohami pre chromého, pre chudobných som bol otcom.*¹⁰ Ak nie, nech som ako oni, úplne bezvládni, odkázaný na pomoc druhých. Splnil normu humanity opísanú v podobenstve o milosrdnom Samaritánovi, zakladajúcom povinnosť pomôcť človeku v núdzi bez ohľadu na jeho postavenie, rasu, národnosť, náboženstvo, pohlavie a vek.¹¹

Vzťah k majetku – dôvera Bohu

Hromadenie cenností, zlata, prestíž zámožnosti, tajná modloslužba Slnku a Mesiacu, aby priniesli plodnosť, sú postoje a skutky hodné odsúdenia, sú zapretím Boha. (24–28) Svoju životnú istotu nezakladal na majetku. Zámožnosť nepovažoval za svoj úspech. Neslúžil tajne prírodným božstvám, aby mal vyššie výnosy. Nezískaval majetok korupciou. Istotu v materiálnej sfére hľadal výlučne v Bohu. Ak nie, nech on, vzor idealistu, je považovaný za plytkého mamonára.

Súhlasí s Ježišom, keď vyzval *hľadať najprv kráľovstvo nebeské a jeho spravodlivosť* a uisťoval ľudí, že o materiálne potreby človeka sa v prvom rade stará Boh.¹² Keď vysmial boháča, ktorý si zakladal na množstve statkov, ktoré si nahonobil.¹³ Podobne ako prví kresťania videl v chudobe príležitosť hlbšie poznať Boha.¹⁴ A hojnosť aj nedostatok prijímal s vnútorným pokojom.¹⁵

Vzťah k spoločenstvu obce – dobroprajná láska

Ak som sa choval neprajne voči bližným a nepriateľom, nech ma prepadne taká hanba, aby som nemal odvahu otvoriť dvere na svojom dome a vyjsť na ulicu medzi ľuďmi (29–34). Jób sa vystríhal škodoradosti a súdu svojich protivníkov. Na rozdiel od iných, nezlorečil a nežiadal ich potrestanie. Prijímal cudzinca a budoval vzťah s neznámym pocestným. Ani svoje slabosti a omyly pred verejnosťou neskrýval. Aktívne presadzoval spravodlivosť, hájil záujmy poškodených a trestal zločin: *vylamoval tesáky nešlachetníkov, zo zubov im vytrhával korisť.*¹⁶ Trestom za neprajnosť, nepriateľstvo, závisť, nenávisť, falošnosť a spoločenskú zbabelosť má byť taký silný pocit hanby, že stratí odvahu prekročiť prah vlastných dverí.

Podobá sa Ježišovi, keď za najvyššiu métu ľudských vzťahov označil lásku k nepriateľom.¹⁷ Keď za zvráteného označil toho, kto nie je ochotný priznať svoju

vinu a odpustiť inému dlh.¹⁸ Keď modlitbu *odpusť nám naše viny* spojil s podmienkou, *ako aj my odpúšťame svojim vinníkom*. Keď sa modlil za tých, čo ho popravili: *Otče, odpusť im, lebo nevedia čo činia.*¹⁹

Vzťah k prírode – starostlivosť

Ak som sa nestaral o zem, ktorá ma živila, nech mi plodí len burinu (38–40). Cíti sa len nájomcom pozemkov zapísaných v katastri nehnuteľností na jeho meno. Musí ich vrátiť v stave, v akom ich prevzal. Ak by z pôdy len čerpal, nech ho stihne katastrofálna neúroda. Nech výsledkom jeho práce je neúspech: úrodná pôda zarastená trnami. Za zlú starostlivosť o prírodu je ochotný prijať osobné fiasko i hlad. Ochrana života a zdravia rastlín, živočíchov a človeka, ochrana životného prostredia, vody, pôdy, vzduchu, potravín, welfare hospodárskych zvierat vyplývajú z viery, že človek zodpovedá za stav prírody Stvoriteľovi,²⁰ nielen nasledujúcim generáciám.

INTEGRITA OSOBNOSTI

Vo výpočte chýba zmienka o modlitbe, obriezke, obeťach, pôste, očisťovaní, sobote a chráme. Je zrejme, že to nezanedbával. Obetoval aj preventívne so zámienukou, *čo ak niektoré z mojich detí zhrešilo.*²¹ Sú to prostriedky, ktoré majú zdobiť vzťah. Ak sa povýšia na cieľ a nahradia skutky viery, stanú sa odpornými pre Boha i ľudí.

Integritu Jób tvorí jednota viery, hodnôt, postojov a skutkov. Zásady, ktorými sa riadil sa v hraničných situáciách života osvedčili ako pevná skala. Vychádzali z prirodzeného vnímania Boha Vesmíru a tušenia večnosti. Nie sú aplikáciou zjaveného zákona.²² Stelesňujú vieru v skrytého, ale prítomného Boha, *nádej* na konečnú spravodlivosť a nikdy nezanikajúcu hodnotu *skutkov lásky.*²³

Jób sa hodnotí pravdivo. Zhodne s Bohom. Neprotirečil ani Satan. Vznesenými obvineniami proti nemu nie sú si istí ani ľudia z jeho blízkeho okolia. Bol to obdivuhodný človek! Svätec. Napriek tomu, že *obvinil Boha z nedostatočnej reakcie na jeho zbožnosť* (2–4, 35–37), zostáva vzorom. Jediné, v čom ho nemáme nasledovať, je pokus znížiť Boha na svoju úroveň: *pravotiť sa s Ním ako rovný s rovným*. I keď všetko splnil, ako jednotlivec je len zrnkom vo Vesmíre, ktorého úlohou je zastať svoje miesto. Je a zostáva len *neužitelným sluhom*²⁴.

Rekapitulácia zásad je záverečnou rečou pred vynešením rozsudku, ktorá dokazuje, že im zostal verný, aj keď prišiel o rodinu, majetok, slávu, postavenie v spoločnosti, zdravie, priateľov, aj o dôvod byť ďalej zásadový. Nitky, ktorých sa nad priepasťou rezignácie ešte drží, sú: poznanie, že každý kompromis mravných zásad prináša väčšie zlo, kliatbu; vedomie, že nemožno úplne preniknúť do tajomstva života a smrti; túžba po číť objektívny verdikt niekoho Nemanipulovateľného.

Zdroje:

1. Jb 1:8, 2. Jb 2:10, 3. Mt 5: 27-30, 4. Mk 12:30, 5. Lk 11:37-52, 6. Sk 5:1-11, 7. Lk 14:25-27, 8. Mt 5:32, 19:8n; Heb 13:4, 9. J 13:13-17; pozri Fp 2:5-8 a Ef 6:9, 10. Jb 29:15n, 11. Lk 10:30-36, 12. Mt 6:33, 13. Lk 12:15-21, 14. Jk 2:5, 15. Fp 4:11n, 16. Jób 29:16n, 17. Mt 5:38-48, 18. Mt 18:32, 19. Lk 23:34, 20. Gn 1:28, 21. Jb 1:5, 22. R 2:14n, 23. 1K 13:13, 8. 24. Lk 17:10

Z PODVEČERA DO ZBORU

Pripravil: BOHUSLAV PIATKO
Ilustračné foto z podvečerných
bohoslužieb: JULIO NAGY

Uzavreté, či otvorené cirkevné spoločenstvá? Malé, či veľké zbory? Tieto a možno nielen tieto otázky, si kladú mnohí z nás, členov malých evanjelikálnych cirkví. Menšie spoločenstvá sú súdržnejšie, ľudia sa navzájom poznajú a v takom zbore je možné vo väčšej miere uplatňovať starostlivosť o človeka – jednotlivca, čo je jednou zo zásad evanjelikálnej cirkvi. Aspoň tak si to my starší pamätáme – užšie spoločenstvá širokorozvetvených a navzájom dosť poprepletaných rodinných väzkov, kde si cudzí ťažko alebo ťažšie nájde miesto. Životnosť si obnovujú zväčša z vlastných ľudských zdrojov. Stačí to? Malosť a veľkosť zboru (mám na mysli početnosť návštevníkov) nie je vždy daná veľkosťou miesta, kde pôsobia. Sú menšie zbory vo veľkých aglomeráciách a väčšie zbory v menších sídlach. Veľké zbory sú zbory, čo do počtu návštevníkov bohoslužieb, rastúce. Podľa údajov niektorých kazateľov je v nich možno až jedna tretina až polovica nečlenov cirkvi. Prišielcov. To svedčí o otvorenosti zboru voči okoliu a teda plnení misijnej funkcie spoločenstva. Alebo kazateľa? Vo veľkých zboroch sa však nevyhnú tomu, že človek sa dostáva do anonymity. Celkom prirodzene sa vytvárajú dve zoskupenia návštevníkov – pôvodných a nových, tých, ktorí prišli z iného cirkevného alebo aj necirkevného prostredia. Čo s takým zborom, ktorý len ťažko plní funkciu starostlivosti o jednotlivca?

Zvláštnou cestou sa vydal bratislavský zbor Cirkvi bratskej. Z vnútorných potrieb i vonkajších podnetov tu vznikli podvečerné bohoslužby s perspektívou vzniku ďalšieho zboru v Bratislave. Všetličo sa hovorí. V cirkvi, ktorej zbory nie veľmi medzi sebou komunikujú, sa šíria všelijaké dohady. Rozhodli sme sa preto predstaviť dianie v bratislavskom zbore Cirkvi bratskej pod horeuvedený názvom.

Foto: SVATAVA PIATKOVÁ

JANU CAMARU (Pôsobí ako učiteľka. Je členkou CB.), **GABRIELU KAŠNIAROVÚ** (Pracuje vo firme Lenovo, pochádza z katolíckeho prostredia. Asi 3 roky navštevuje CB. Má 25 rokov), **JURAJA CENKERA** (Pochádza z katolíckeho prostredia. Začal navštevovať stredajšie bohoslužby CB. Dlhšie pôsobil v zahraničí a vrátil sa v čase, keď sa spustil projekt podvečerných bohoslužieb, na ktoré spočiatku chodil len občas a po pár úvodných mesiacoch sa stal ich pravidelným návštevníkom. Má 28 rokov.), **ATTILU MOLNÁRA** (Ekonom, podnikateľ, krstený katolík. CB navštevuje od roku 2005. Členom CB v Bratislave je od roku 2009. Má 34 rokov.) a **MICHALA TÖLGYESSYHO** (Robí si doktorát na FEI STU, Bratislava. Popritom pracuje na projektoch v IT brandži. Má 25 rokov. Pôvodne pochádza z formálneho katolíckeho prostredia, neskôr navštevoval fundamentalistické malé zbory. CB navštevuje od roku 2007 – vyučovania v stredu, aj nedele).

Stretli sme sa, aby sme si pohovorili o ceste, ktorú sme pracovne pomenovali Z podvečera do zboru. Ale najskôr by sme sa mohli pozrieť na to, ako podvečerné bohoslužby s cieľom vytvoriť nový zbor vlastne vznikli. Daniel spomínam si, že tak pred dvoma – tromi rokmi si na členskej schôdzi odmietol myšlienku, že by si sa ty podujal vytvoriť nový zbor.

D. Pastirčák: Už dávnejšie sa pri rôznych príležitostiach hovorilo, že by v Bratislave mal vzniknúť ďalší zbor. Boli to skôr hlasy zvonka. Nám doma sa nezdalo, že by to bolo treba. No postupne, ako sa zborová miestnosť na nedeľných bohoslužbách naplňala a prepĺňala, začali sme o delení zboru uvažovať aj my. Spravili sme anketu v zbore a drvivá väčšina ľudí potrebu delenia nepocitovala. Aj tí, ktorí súhlasili s myšlienkou vytvorenia nového zboru, neuvažovali o tom, že by sa to malo

týkať ich. Napriek tomu sme zorganizovali špeciálne stretnutie staršovstva s niektorými predchádzajúcimi staršími, kde sme o tomto probléme hovorili. Emil Komárik navrhol, aby sme začali robiť dvojce bohoslužieb; kázeň by bola rovnaká, ale forma liturgie by bola iná, odlišná od ranných. Bohoslužby by pripravovali dva odlišné tímy. To by mohol byť zárodok nového zboru. Potom prišiel od starších návrh, že ak má niečo také vzniknúť, mal by som to robiť ja. Mój prvý pocit bol: Toto vo svojej päťdesiatke nepotrebujem. Prijal som to však ako výzvu. Mal som veľa otázok. Podstatné pre mňa bolo, či to Pán Boh chce, alebo nie. Ak za tým Boh nie je, do žiadneho dobrodružstva som sa púšťať nemienil. Strávil som mnoho času v samote, meditácii a modlitbe. Prosil som Boha o znamenie: Ak to je tvoja myšlienka, Bože, vlož ju do srdca aj iným ľuďom. Ak je to tvoja myšlienka, zjednoť nás ňou

Na podvečerných bohoslužbách som bol viackrát. Toto stretnutie sa uskutočnilo po bohoslužbách krátko pred Vianocami.

Podvečerné bohoslužby pokračovali stretnutím pod krížom a občerstvením v improvizovanej kaviarni a potom sme sa stretli v zasadačke zboru CB na Cukrovej. Kazateľ **DANIEL PASTIRČÁK** pozval na stretnutie účastníkov podvečerných bohoslužieb **TATIANU ARBE** (Pracuje v Ústave manažmentu STU v Bratislave ako vysokoškolská učiteľka. Pochádza čiastočne z katolíckeho prostredia (katolícky krst), rodičia ju vychovávali v ateistickom duchu, babička v kresťanskej viere. Spomína, že viac verila rodičom, ale s babičkou sa nekonečne ľúbili a rada a ochotne jej čítala Písmo sväté),

v spoločnom záujme a presvedčení, Jarku aj deti. Bolo prekvapujúce, že Boh na obe modlitby odpovedal. Spočiatku som o tom s mnohými rozprával. Nič! Páčilo sa im to, no nemali to v srdci. Zrazu sa však začali objavovať ľudia, ktorých som pôvodne ani neoslovil a začali sa do projektu bytostne vkladať. Bolo zvláštne, ako to postupne spojilo našu rodinu (Jarku mňa a deti) v spoločnom snívaní a úsilí. A keď sa podvečerné bohoslužby naozaj začali, bol som prekvapený, koľko skrytej kreatívnej energie sa zrazu uvoľnilo. Tým, že sme ako zadanie dostali vytvoriť niečo iné, vznikol priestor, kde sme mohli tvoriť, skúšať, experimentovať, a to uvoľnilo ohromnú energiu. Zrazu človek ide po ceste, ktorou ešte nekráčal. Viera z času na čas potrebuje na svoje oživenie krok do neznáma.

J. Camara: Som veľmi vďačná za to, že vzniká podvečerný zbor. Mne ten dav nevyhovoval. ►

Vrátim sa k tomu, čo povedal Daniel – robiť to inak. Prečo? Prečo treba bohoslužby v CB robiť inak?

D. Pastirčák: Myslím si, že to Emil Komárik poňal celkom múdro, keď povedal, že množstvo je príliš banálny dôvod na rozdelenie zboru. Ak má vzniknúť niečo nové, tak musí ísť o ponuku niečoho, čo tu ešte nie je. Ukázalo sa, že to bol správny predpoklad, na podvečerné bohoslužby totiž chodia ľudia, ktorí by na ranné neprišli. Ak majú tieto kroky viesť k vzniku nového zboru, musia byť nesené nejakým tvorivým duchovným snom.

T. Arbe: Moja cesta k viere nebola ľahká. Pochádzam z ateistického prostredia. Dlho som hľadala odpoveď na otázku, či na to, aby som verila vôbec potrebujem nejakú cirkev. Nakukla som do všetkých zborov a tu sa mi zapáčilo. Možno by som to nemala hovoriť pred Danielom, ale zapáčilo sa mi, ako on koná svoje dielo. Na ten vývoj si spomínam aj ja, že nás je veľa, že to treba rozdeliť, že treba prejsť do inej modlitebne... Ale ja som sa už na Cukrovej zabývala, tu som sa zahojila, tu som cítila, že som našla Boží domov. Ale ten hlavný dôvod, pre ktorý má nový zbor vzniknúť je, aby naša cirkev v Bratislave vytvorila nový priestor – čas aj miesto, kam by mohli prichádzať noví ľudia. Veď poslaním kresťanov je šíriť vieru, svietiť... každý v nás by mal svietiť iným.

Ja som prešla dosť tmavou minulosťou, bez svetla. Myslím si, že na podvečerných bohoslužbách sa stretávajú ľudia, ktorí chcú svietiť a priťahovať sem nových a nových ľudí. To je pre mňa najväčší dôvod na vznik nového zboru.

J. Camara: To je tvoja vízia a ja s ňou celkom nesúhlasím. Takmer sa to bojím vypovedať, lebo to možno vyznie veľmi schematicky... V tom, čo hovoríš, je niečo dobré a niečo tam chýba. Aj ty potrebuješ, aby niekto svietil tebe...

Arbe: Veď preto sem chodím, chodím si sem pre to svetlo...

J. Camara: Hovorím to len preto, aby to nevyzeralo tak, že cieľom tohto zboru je nejaká veľkolepá misia.

Nerozumiem ešte jednému, prečo je priveľký zbor, v ktorom sa nemožno individuálne venovať ľuďom, banálny dôvod na rozdelenie – na vznik dvoch rovnocenných zborov. Povedzme, jeden v Starom Meste a druhý napríklad v Petržalke, ak je odtiaľ veľa ľudí, čo dochádzajú sem?

D. Pastirčák: Ľudia nie sú čísla alebo škatuľky, ktoré sa dajú rozdeliť. Človeka musí k zmene niečo pohnúť. To sa napokon aj ukázalo. Zo začiatku takmer nikto nemal motív. A keď nie je motív na to, aby sa niečo tvorivé dialo, tak sa nič nestane.

A. Molnár: Ak k tomu niečo môžem... Dlhé roky som chodil na stredajšie bohoslužby a niekedy

aj v nedeľu doobeda. Mne osobne nedeľné predpoludňajšie bohoslužby vyhovovali. Ja som tam chodil kvôli slovu, ktoré tam znelo a ktoré ma oslovovalo, či už znelo z úst Daniela Pastirčáka alebo Josefa Sýkoru. Ja ani nevnímam potrebu nejakej inakosti, ja som sa jednoducho na podvečerných bohoslužbách ocitol a zapáčilo sa mi, že sa niečo nové buduje. Vyhovuje mi atmosféra. Celkom určite nechcem rozmýšľať v intenciách „oni-mý“, mne sa to členenie jednoducho nepáči. Ani to členenie ľudí na ranných a podvečerných. Ja som sa obrátil nedávno a pomohli mi ľudia, ktorí chodia na ranné bohoslužby a doteraz výrazne prispievajú k môjmu duchovnému rozvoju. Pôsobenie Božieho Ducha cítim rovnako na ranných ako aj podvečerných bohoslužbách. Ja nás stále vnímam ako jeden zbor, to je pre mňa silné...

D. Pastirčák: ...druhý zbor ešte neexistuje...

A. Molnár: ...aj ľudia sú podobní. Nezdá sa mi, že by sme boli iní, len nás niečo iné oslovilo... ja v tom nevidím žiadnu schizmu alebo niečo podobné...

D. Pastirčák: Veď o to ide a to je dôležité aj povedať. Celý tento proces nie je výsledkom konfliktu. Tento proces vznikol ako projekt.

A. Molnár: Ja to poviem veľmi jednoducho: Keby nevznikli podvečerné bohoslužby, chodím bez akéhokoľvek problému na ranné. Nemám s tým žiaden problém. Samozrejme, mám radosť z podvečerných bohoslužieb a cítim sa tu dobre, ale nevnímam potrebu výlučnosti alebo vymedzovania sa.

G. Kašniarová: Ani ja nechcem deliť ľudí na „oni a my“. Celú situáciu vnímam ako jeden zbor, veď aj kazatelia sú rovnakí. Ja som tiež pôvodne odchovaná na stredajších bohoslužbách a tieto mi trochu ich atmosféru pripomínajú. A viacej mi to vyhovuje. Ale keby neboli podvečerné, nemám problém s tým, aby som chodila na ranné bohoslužby.

A. Molnár: Ešte jedno treba povedať – ja, alebo my, čo sme tu noví, nemáme väčšinou rodinné väzby na návštevníkov raňajších bohoslužieb a ani vypestované zvyky, takže bolo pre nás jednoduchšie

sa preorientovať na poobedie. Okrem toho som rovnako ako Gabika začínal na stredajších bohoslužbách a tie svojím konceptom majú bližšie k podvečerným.

J. Cenker: Ja som bol nejaký čas v zahraničí a keď som sa vrátil, tiež som si hľadal nejaké miesto, ktoré by som navštevoval. Pochádzam z katolíckeho prostredia a katolicizmus som zažil v zahraničí. Až keď som sa vrátil na Slovensko, som túto našu slovenskú katolícku realitu vnímal dosť obmedzujúco v mojom prístupe k Bohu a vnímaniu spirituality. Tu som našiel niečo úplne iné, výnimočné. Mám na mysli stredajšie bohoslužby. Keď začal vznikať projekt podvečerných bohoslužieb, celkom prirodzene som sa k nemu pripojil. A cítim sa tu fajn. Teraz ma trochu prekvapilo, keď sa začína hovoriť o tom, že z toho má byť nový zbor. Rozmýšľal som nad tým, prečo deliť niečo, čo tak pekne funguje... Ak by som svoj názor mal pomenovať, povedal by som, že z mojej strany išlo o zdravý skepticizmus. No čím ďalej, tým viac sa mi to pozdáva ako zaujímavá myšlienka. Keby som mal do nejakého zboru v budúcnosti patriť, tak určite do toho, ktorý vzniká z podvečerných bohoslužieb. Musím sa však zároveň priznať, že som na nedeľných ranných bohoslužbách v živote nebol.

M. Tölgyessy: Ja som tiež prišiel z úplne cudzieho prostredia, chodil som nejaký čas na ranné a potom som prešiel na podvečerné bohoslužby. Rozhodujúcim, inakším prvkom na podvečerných bohoslužbách je forma, akási slobodná atmosféra, ktorá tam vládne. Má to podľa mňa aj evangelizačný rozmer. Prichádzajú sem ľudia z vonku a cítia sa tu slobodne, necítia nejaký nátlak akejsi náuky, ktorú musia prijímať a musia jej veriť. Sú to ľudia hľadajúci, ktorí si slobodne vypočujú slová a sami posúdia, či je to to, čo hľadajú. Prichádzajú sem aj ľudia z rôznych extrémnejších cirkví, ktorí sa učia slobode. To je možno trochu aj môj prípad. A to naozaj umožňuje Danielov prístup.

Neviem to porovnať, lebo som nebol v jeden deň na obidvoch

bohoslužbách, ale ak sa dobre pamätám, na začiatku boli avizované rovnaké kázne na obidvoch. Funguje to stále tak?

D. Pastirčák: Bolo to tak asi rok. Potom sme sa na staršovstve dohodli, že ak sa to má vyvíjať ako samostatné spoločenstvo, tak to treba zmeniť. Takže tento rok to už bežalo tak, že bol iný program ráno a iný večer. Ďalší krok, ktorý musí nastať je, preniesť tieto bohoslužby na iné miesto, teda von z modlitebne na Cukrovej. Tak sa zase lepšie ukáže, či je projekt životaschopný.

Priznám sa, že som mal zafixované, že nový zbor by mal vzniknúť už v tomto roku. Aj preto som nazval túto tému tak, ako som ju nazval. Sám som bol z toho tempa prekvapený. Takže je dobre, že sa to neuháňa. Pomenujme teda súčasné štádium vývoja.

D. Pastirčák: Momentálne hľadáme miesto, kde by sme sa začali stretávať, možno už nie podvečer, ale ráno, na inom mieste...

...ale ako súčasť tohto zboru...?

Stále to bude jeden zbor – zbor na Cukrovej. Existuje také príslovie: Diabol človeka ženie a Boh človeka vedie.

A. Molnár: Keď sa myšlienka nového zboru vyslovila, ja osobne som sa ocitol pod dosť veľkým tlakom. Akoby malá skupinka ľudí chcela nový zbor... Ale to je projekt celého zboru, to nie je projekt

len tých ľudí, ktorí chodia na podvečerné bohoslužby. A my to aj tak berieme a mne to dodáva pokoj. Ja sám sa, napríklad, necítim taký silný, aby som niesol takú veľkú zodpovednosť.

Nech je ako chce a vaše pocity sú také, aké sú, toto sa deje v rámci určitej cirkvi, ktorá žije podľa určitých pravidiel a hoci tie dávajú veľkú slobodu zborom, ľudia sú zvedaví, čo a prečo sa deje. Pokúsím sa teda sformulovať niektoré z otázok aspoň do niekoľkých blokov. Zachytil som už také, že na Cukrovej zostane konzervatívna časť zboru a to čo vzniká je čosi voľnejšie, nechcem použiť slovo liberálnejšie...?

D. Pastirčák: Priebežne o procese komunikujeme s Radou CB. Veď práve z Rady prišiel jeden z prvých podnetov k vytvoreniu nového zboru. Brata Predsedu sme pozvali kázať hneď na jedny z prvých podvečerných bohoslužieb. Dal prednosť pozorovaniu pred kázaním. Snažíme sa byť čo najtransparentnejší (staršovstvo i tím podvečerných), aby sme predchádzali zbytočným šumom. Pri každom novom procese sa totiž nájdu ľudia, ktorým sa to nepozdáva, ktorí začnú deliť to, čo sa v skutočnosti nedelí. Istí ľudia, jednoducho, potrebujú negatívne vyčlenenie. Je to akási psychologicko-sociologická zákonitosť. Sklon istých typov osobností, ►

vyčleniť sa voči všetkému novému, problematizovať to, aby si sami pred sebou zdôvodnili, prečo nie sú súčasťou toho nového. Také vyčleňovanie je virtuálne, umelé a nemá nič spoločné so skutočnosťou. Podvečerné bohoslužby začali i pokračujú ako projekt bratislavského staršovstva a bratislavského zboru.

T. Arbe: Musím povedať, že toto bola dlho aj moja dilema – cítila som sa aj v predchádzajúcej podobe fungovania doma, tak načo zmeny?. Ale, prijímam tú myšlienku. Začíname skromne a tešíme sa z každého nového človeka, ktorý k nám zavíta. Za tie roky, čo sem chodím mám skúsenosť, že mnoho ľudí sem prišlo a už nikdy neošlo. Ale aj keď chodia, nie každý sa dal pokrstiť, nie každý vstúpil do cirkvi. No tu začala vznikať skupina, ktorá prišla a zostáva tu. Tu sú ľudia, ktorí si na seba zvykli a sú schopní nielen si podať ruku, ale sa aj navzájom zdieľať, pootvoriť náruč... Samozrejme, uvedomujem si, že vznik zboru nie sú len bohoslužby. Viem, že zbor je o inom – ekonomicky, personálne... a viem

aj to, že ak to nebude požehnané, tak zbor nevznikne a môžete tomu dať hocijaký background (pozadie). V každom prípade to musí byť spoločné dielo a nie také, že tu máte otvorené dvere, choďte a skúste.

Ďalšie, na čo sa ľudia pýtajú: Vzniká voľné spoločenstvo veriacich, alebo vzniká zbor Cirkvi bratskej?

J. Camara: Prekáža mi formulácia tej otázky.

D. Pastirčák: Odpoveď je jednoduchá: Ak niečo vznikne, tak vznikne zbor Cirkvi bratskej. A dúfam, že to bude otvorený, voľný zbor...

Ja som bol na niekoľkých podvečerných bohoslužbách, nebudem hovoriť svoj názor, ale mne to vychádza ako dobré alternatívne bohoslužby v rámci jedného zboru...

D. Pastirčák: Vznik zboru je v genetickom kóde tohto projektu, veď výzva k podvečerným bohoslužbám bola výzvou k tomu, aby na konci, ak to Pán Boh požehná, bol

nový zbor. A podľa mňa k tomu smerujeme. Taký bol genetický kód. Teda nie to, čo ty hovoríš, že by malo ísť o akési obohatenie atmosféry bohoslužobného života, o ponuku alternatívnych bohoslužieb. Nie, od začiatku to smeruje k zboru. Myslím si, že je to dobré pre celý zbor. Činnosť podvečerných bohoslužieb podnecuje aj raňajší tím k novému hľadaniu, k inováciám, k novému ponímaniu bohoslužieb.

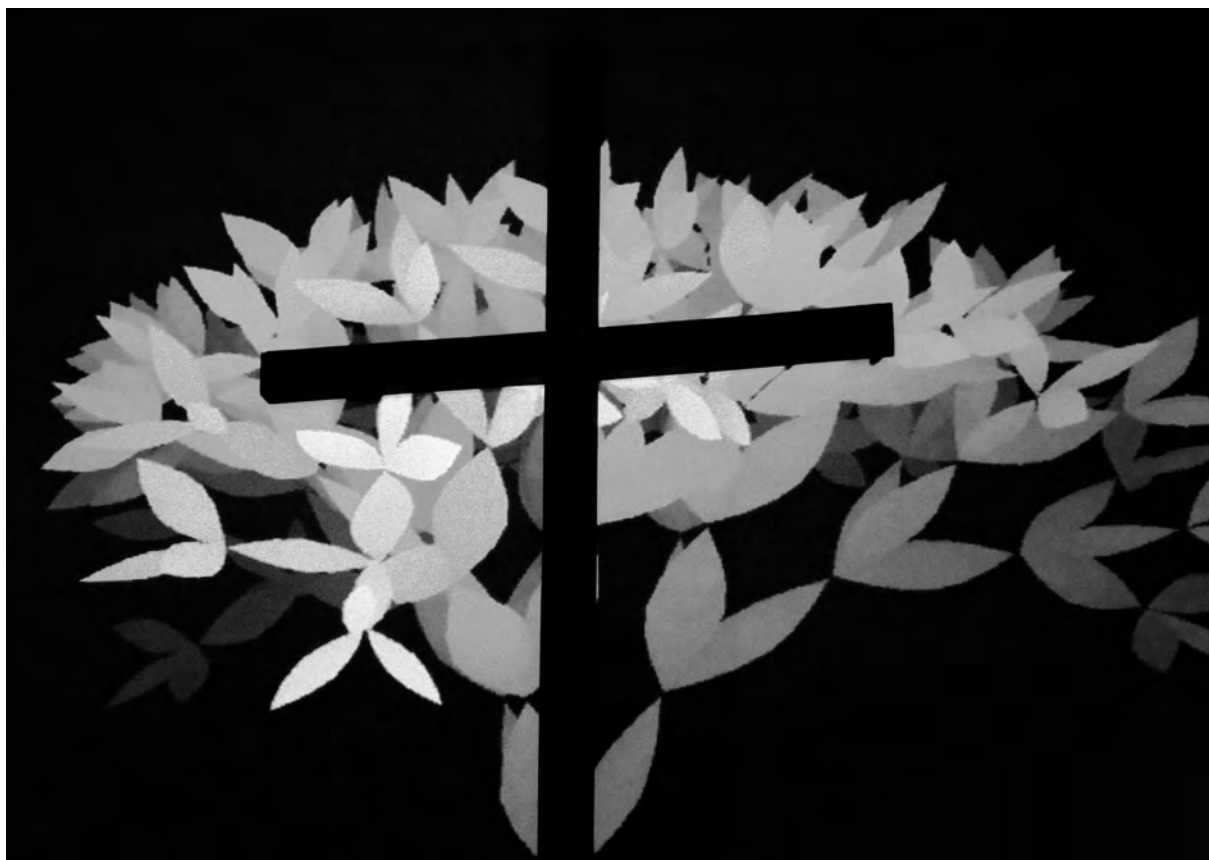
T. Arbe: Možno sa treba prísť na nás pozrieť.

Je prítlačivosť bohoslužieb v osobe kazateľa Daniela Pastirčáka?

J. Cenker: Atmosféra je naozaj veľmi príjemná, necítiť z nej nejaké cirkevnictvo, svätuškárstvo. Do niektorých iných spoločenstiev by som asi mal problém priviesť nejakého kamaráta. Tu je to veľmi pohodové, prijateľné aj pre ľudí z necirkevného prostredia.

M. Tölgyessy: Daniel Pastirčák je určite silná osobnosť, ale necháva priestor na dialóg a polemiku. Možno aj preto sem chodia ľudia

z rôznych cirkevných aj necirkevných prostredí. Chodím sem s kamarátom, kazateľom z inej cirkvi, tu sediaci Juraj je z katolíckeho prostredia, ja z úplne iného. Mnohokrát si ideme spolu po bohoslužbe sadnúť a rozprávame sa. Neraz máme iné názory, nesúhlasíme s Danielom úplne vo všetkom a predsa sem chodíme. Neskláňame teda k extrému, že toto je nejaká malá skupina nasledovníkov Daniela Pastirčáka.

T. Arbe: Na Danielovi je skvelé to, že dokáže ľudí prijímať takých, akých ich Boh stvoril. Má pre nich nekonečne veľa trpezlivosti. Nevnučuje. Dáva možnosť diskutovať, polemizovať, nesúhlasiť, vyjadrovať sa. To je čistá a spravodlivá cesta. Každý sa musí slobodne, svojím srdcom rozhodnúť. Svet je farebný, a preto je krásny. A táto veta platí aj na cirkev Ježišovu. Mám nesmiernu radosť z toho, že takmer zakaždým príde hore na kávu niekto nový. A noví prichádzajú preto, lebo sú prijatí.

G. Kašniarová: To pokračovanie bohoslužieb pri káve je naozaj dobré. Daniel mnohokrát ani ne-

príde, lebo debatuje „pod krížom“, ale nových prijímajú tí, čo boli len nedávno noví.

T. Arbe: Ja sa ešte musím vrátiť k tým stredajším bohoslužbám. Po nich bývajú skupinky a ja som sa dlho bála vojsť do niektorej. Bála som sa, či budem prijatá. A tak som ani nešla k Danielovi pod kríž, ale k starousadlíkom – k Vierke Komrskovej, keď mi povedala, poď medzi nás, porozprávaj sa. Bolo to niekedy v mojich začiatkoch. A tam som začala chápať, čo je táto cirkev, že sa ľudia nerozídu po kázni a piesni, ale že si ešte sadnú, spájajú svoje osudy s kázňou, s osudmi iných, že sa zdieľajú, že sa snažia podržať jeden druhého. Že sú schopní prijať aj „Iných“, že všetkých považujú za „Božie deti“. Bola som prijatá, každá moja otázka stála za poctivú odpoveď. A nik mi nevyčítal moju ateistickú minulosť, skôr mali radosť, že som schopná vykročiť lepším smerom.

Daniel, keď si pripravuješ kázeň na podvečerné bohoslužby, berieš do úvahy ich charakter

a rozmanitosť pôvodu návštevníkov, alebo sa pripravuješ ako na bežné bohoslužby?

D. Pastirčák: Vždy vnímam ľudí, ktorým sa prihovám, vnímam Pána Boha, vnímam seba... musím sa však priznať, že sa mi lepšie káže na podvečerných bohoslužbách. Nie kvôli tomu, akí sú tam ľudia. Je tam sústrednejšia atmosféra, je tam akási väčšia koncentrácia.

Mám pocit, že v tom je asi podstata, rozdiel. Atmosféra je skutočne odlišná od bežne známych bohoslužieb.

To, čo vás na nej priťahuje, možno klasickým „cébečkárom“ nič nehovorí alebo im dokonca môže prekážať.

T. Arbe: Za tých pár rokov, čo sem chodím, som si všimla, že aj v tradičných cirkevných rodinách majú problémy s deťmi. Akoby sa ich vlastné deti vymkly modelu, ktorý im predostierajú rodičia. To som si nevymyslela, to tu vnímam a prežívam. Takže, aj toto môže byť pre nich východisko, presnejšie povedané – cesta. ►

Spomeňme teda to, čo ozvlášťňuje podvečerné bohoslužby. Najskôr – hudba a piesne.

D. Pastirčák: Samozrejme, všetko, čo sa robí, robia ľudia. Možno niekto iný by robil iné. Keďže to robím ja, pracujem s tým, čo mi je blízke a s čím viem pracovať. Niektoré prvky sme si odskúšali na stredajších bohoslužbách. Mám na mysli meditácie a spevy... Ak si si všimol, pred začiatkom zhromaždenia je v sále ticho. Znie len meditatívna tichá hudba.

A. Molnár: Už som hovoril, že som z ateistického prostredia, nemám žiadnu cirkevnú minulosť, nikdy predtým som nechodil do kostola. Keď som začal sem chodiť, tak piesne zo spevníka ma vyslovene iritovali a mnohé mi pripadali veľmi archaické. Nevedel som sa s nimi stotožniť. Teraz už nie až tak, už im viac rozumiem. Ale na začiatku som im nerozumel, mnohé mi evokovali až nepríjemné veci, lebo človek, ktorý nežije v cirkevnom prostredí

D. Pastirčák: Naozaj, sú to piesne, ktoré sa koncentrujú na Boha. Na nič iné, len na Boha.

Výtvarná časť. Je potrebné zatráktívňovať prostredie?

D. Pastirčák: Vždy bolo súčasťou našej vízie, že zbor vzniká zdola, z darov, ktoré ľudia majú a ktoré vedia použiť na oslavu Boha. My sme vlastne mali len šťastie, že na podvečerných bohoslužbách sa stretla skupina hudobníkov, výtvarníkov a ďalších umelecky

Rozhodujúcim, inakším prvkom na podvečerných bohoslužbách je forma, slobodná atmosféra, ktorá tam vládne.

Ľudia sa začínajú sústreďovať na bohoslužby. Porovnaj si to s predpoludním.. Tam bohoslužby začínajú v ruchu a nesústreďení. Vo všeobecnosti sa dá povedať, že ráno viac dominuje horizontála – spoločenstvo – sociálna udalosť, v podvečer dominuje vertikála, sústredenie na Boha, pohrúženie a meditácia. Sám na sebe som si neraz uvedomil, že ak chcem lepšie vnímať povedané, ak chcem ísť do hĺbky, potrebujem ticho a čas. Tomu slúži na našich bohoslužbách čas k meditácii. Po kázni máme vždy 10 minút meditáciu. Na stene je vysvietený text k meditovaniu, znie ambientná hudba. Na bohoslužbách spievame prevažne piesne z Taize. Hudobne aj textovo sú to piesne, ktoré sú otvorené. Myslím si, že mnohým ľuďom, ktorí prichádzajú do našich zhromaždení, prekážajú naše piesne. Sú to často zložité archaické texty, s ktorými sa dnešný necirkevný človek nevie stotožniť

Spieva sa po latincky...

D. Pastirčák: Spieva sa po latincky, po anglicky aj po slovensky...

vníma texty piesní úplne inak, ako tí, čo sú v cirkevnom prostredí vychovávaní. Taizé piesne sú neutrálné, majú jednoduchý, opakujúci sa text, nič mi nevnučujú. Ale aj v Taizé spevoch som sa našiel až postupne.

M. Tölgyessy: Možno treba zdôrazniť, že tu nejde o latinské bohoslužby, ale spievanie latinského verša. Ranný protestantizmus sa správne vyhradil voči liturgii v jazyku, ktorému ľud nerozumel. Texty Taizé piesní sú však vždy preložené, takže človek sa s nimi môže zjednotiť. Mnohokrát sú preložené do viacerých jazykov, každý teda môže spievať v tom jazyku, v ktorom mu to najviac vyhovuje. A celá bohoslužba je, samozrejme, v slovenčine.

J. Cenker: Taize spevy spájajú, lebo sú slobodné. Nevytvárajú bariéru.

T. Arbe: Ja mám rada aj pesničky z Kancionálu, ale fakt je, že pri niektorých sa mi robí srdce, lebo to sú neraz veľmi dojímavé texty. Ale Taize spevy mi pomôžu naozaj všetku nádej sústrediť na Boha.

vnímavých ľudí. Ich dary sa v klasickej poňatej bohoslužbe nemali ako uplatniť. Zrazu nám bol daný priestor, kde sme mohli spolu hľadať, ako vyjadriť naše vnímanie Božej veľkosti cez výtvarné umenie. Pri tvorbe výtvarných bohoslužieb sme viac ako inokedy vnímali ich transcendentný rozmer. Vnímali sme, ako nás výsledok toho, čo sme vytvorili presahuje. Každý urobil časť – výtvarnú inštaláciu, vizuálnu projekciu, kázeň, hudobnú improvizáciu – nemali sme čas dolaďovať to spolu, ani skúšať. Žasli sme, ako to na bohoslužbách všetko do seba zapadlo – ako keby to nevznikalo iba v našich hlavách, ale v tom veľkom Tvorivom Vedomí, ktoré nás inšpirovalo a spojilo tie rôzne prvky dokopy. Téma „*Umenie a spiritualita*“ je moja srdcová téma už oddávna. Jednu z príčin úpadku kresťanstva v Európe vidím v tom, že kresťanská spiritualita sa oddelila od umeleckej kreativity. Dnes je kresťanstvo zaplavené náboženským gýčom. Súčasné umenie, na druhej strane, je zas odtrhnuté od spirituálnych koreňov, čím

je vyprázdňované. Veľkonočnú inštaláciu realizoval pre nás známy výtvarník Laco Čárny. Keď som ho do tej spolupráce pozýval, bol nadšený. Povedal, že má mnoho výtvarných nápadov, ktoré sa nehodia do galérií, lebo sú explicitne kresťanské. Sú určené pre kostoly, lenže žiadne kostoly nemajú v bohoslužbe pre súčasné umenie priestor. Prináša to obohatenie aj pre ranné bohoslužby. Černého „zrkadlo s krížom“ alebo adventná inštalácia s cédeckami bola súčasťou nielen podvečerných, ale aj ranných bohoslužieb. Aj ľudia na ranných bohoslužbách to prijali s vďačnosťou, aj tradiční členovia to vnímali ako obohatenie bohoslužby.

G. Kašniarová: Ja osobne dosť vnímam umenie a vyhľadávam ho. Súčasnú umenie mnohokrát vyjadruje len prázdnotu alebo je presexualizované. Chýba mi súčasné umenie, ktoré je naviazané na vieru, na duchovné hodnoty. A tu vznikol priestor na spojenie umenia a spirituality, vznikla ponuka vnímať tieto dve veci naraz, čo je veľmi inšpirujúce.

J. Camara: Aj cez hudbu, aj cez výtvarné prejavy vo mne rezonuje to, že človek je naozaj na obraz Boží tým, že môže tvoriť. Tvorivosť je veľký dar Boží. Tak prečo ho odstrihávať zo života? Žijeme v dobe, keď samotné slovo nestačí. Slovo je aj obraz, aj film. Od svojich detí viem, o koľko lepšie vnímajú Danielove kázne cez jeho ilustrácie kázní, ktoré sa počas bohoslužieb premietajú na stenu. Neraz im tieto obrázky otvárajú cestu do kázne. Na obraz, ktorý zobrazuje výjav z Písma a je naozaj umelecký, sa dá dívať celé hodiny a vždy tam dačo nové objavíte. Neraz som až prekvapená, ako človek objavuje v detailoch ďalšie a ďalšie myšlienky. Takže opakujem: Slovo je aj v hudbe aj vo výtvarnom diele. Veď tu sa učíme vnímať rozmanitosť prejavov Božieho hlasu, stávame sa citlivejšími pri načúvaní Božieho hlasu.

Chcete zmeniť miesto stretávania. Mate už niečo vo výhľade?

D. Pastirčák: Rozmýšľame o Klariskách – gotickom kostole v centre starej Bratislavy. Je to

symbolicky zaujímavé miesto – kostol v centre, ktorý bol znesvätený. Nejaký kňaz tam spáchal samovraždu z nešťastnej lásky. Ten kostol sa zo sakrálneho miesta zmenil na kultúrne centrum. A keďže sa v podvečerných bohoslužbách usilujeme integrovať kultúru a umenie so spiritualitou a kresťanskou zbožnosťou, zdá sa nám vhodné práve toto miesto.

Je to aj reálne?

D. Pastirčák: Chceme to mestu ponúknuť ako projekt.

A ešte niekoľkými slovami – aká je súčasná situácia v zbore na

Cukrovej? Tento raz mám na mysli personálne obsadenie.

D. Pastirčák: Pred viac než rokom som Josefovi Sýkorovi povedal, že nebudem kandidovať za správcu. Povedal som mu, čo som naliehavo vnímal na modlitbe – že správcom by mal byť práve on. Josef dlho váhal, modlil sa, hľadali s Linette (manželkou) Božiu vôľu. Napokon na výzvu staršovstva povedali áno. Na najbližšej členskej schôdzi by malo prebehnúť hlasovanie o Josefovom správcovstve. Ja budem druhým kazateľom zboru, ktorý bude Josef spravovať a budem sa môcť začať naplno venovať rozvoju nového spoločenstva. ■

JÁN RATAJ

(6. 9. 1905–25. 1. 1945)

Pripravil: JOZEF UHLÍK

Učiteľ a básnik Ján Rataj sa narodil v Mengusovciach pod Tatrami v evanjelickej rodine železničára Michala Rataya a Márie Wechterovej. Otec Michal zahynul pri práci na železničnej trati ešte pred Jánovým narodením. Matka sa v roku 1908 znovu vydala za Martina Ilušáka, vdovca s viacerými deťmi a presťahovala sa do Starej Turej. Ján Rataj zostal v Mengusovciach u babičky, ktorá mu ako dieťaťu rozprávala nielen rozprávky, ale aj biblické príbehy. A veľa mu spievala. Ľudové piesne i piesne z Tranoscia. V roku 1912 sa Ján presťahoval do Starej Turej k matke. Jeho mama bola vzácna žena. Veď okrem manželových detí sa starala o svojho syna a ďalšie tri deti z druhého manželstva. Na Starej Turej ich rodinu ovplyvnil spolok Modrý kríž. Traduje sa, že pre Kristínu Royovú sa matka Jána Rataja stala predlohou hlavnej hrdinky v knihe *Druhá žena*. Ján Rataj sa po absolvovaní 6. triedy základnej školy mal ísť učiť za krajčír. Bol z toho veľmi nešťastný, pretože túžil po poznávaní, a tak si vynútil pokračovanie v školskej dochádzke.

V roku 1918 absolvoval 4. triedu meštianskej školy v Modre a potom jeden rok študoval v Bratislave na vinárskej škole. Čoskoro však pochopil, že byť vinárom nie je jeho životné poslanie. Stará Turá bola v tom čase už významným centrom duchovného prebudenia, ktoré Pán Boh spôsobil prostredníctvom sestier Royových. Kristína Royová svojím presvedčením o potrebe vzdelania pre mladú prebudeneckú generáciu a potrebe veriacich učiteľov pre duchovné pozdvihnutie národa ovplyvnila mnohých mladých veriacich mužov a ženy z tohto hnutia, aby šli študovať a stali sa učiteľmi. Bol to aj učiteľ Karol Kolman, ktorý mal k Jánovi Ratajovi veľmi blízky vzťah a ktorý mu, zrejme, pomohol k rozhodnutiu pre štúdium na učiteľskom ústave v Modre. Už počas štúdia začal Ján Rataj písať básne. V r. 1923 si ako osemnásťročný zapísal do svojho denníka: „Mal som dobré prázdniny. Prišiel som v tom čase k istote môjho vyslobodenia od kliatby večnej smrti mojim drahým Pastierom, mojim dobrým Pánom“. V roku 1924 učiteľský ústav dokončil. Spočiatku uvažoval o možnosti ísť ako misionár do Ruska, ale politické pomery to neumožnili.

V roku 1936 sa oženil s učiteľkou Gabrielou Marešovou. Rodina žila a pracovala v Starej Turej. Pán Boh im požehnal dve deti: Miloša a Danielu. Žiaľ, už v roku 1939 sa u Jána Rataja začala ohlasovať nevyliciteľná choroba, ktorej podľahol v roku 1945.

Učiteľ

Ján Rataj začal učiť v Starej Myjave, po ôsmich rokoch sa stal učiteľom na meštianskej škole v Myjave a od roku 1937 v Starej Turej. Hneď na začiatku pedagogickej činnosti si poznamenal do denníka:

„K práci učiteľa je potrebné: 1. srdce, 2. srdce, 3. srdce. Srdce, ktoré sa ničoho nebojí, vie si zachovať za všetkých okolností nadšenie, skloniť sa ku každému dieťaťu. Železo musí do ohňa, keď sa má spojiť – studené srdcia sa nespoja.“

Bol učiteľom nielen v škole. Aj v čase voľna o svojich žiakoch rozmýšľal a hľadal spôsoby ako z nich vychovať slušných a vzdelaných ľudí. Nebolo to ľahké. V jeho denníku sa nachádza aj takýto zápis: „Nech mi na každom zverenom dieťati záleží pri modlitbách i v práci aspoň tak, ako na mojom živote. Pánovi na nich tak záležalo, že pre nich všetko vykonal, aj život položil. Aj my máme klásť duše za bratov. Človek je čosi veľmi vzácného, čo som inak na zeme nezažil. Kým tu budem, chcem ho milovať. Čím viac poznávam, koľko krásy do neho Stvoriteľ vložil, tým zreteľnejšie vidím všetky neresti a hriechy, ktoré ho ničia a privádzajú k zúfalstvu, samovražde a peklu.“

Samozrejme ani, jeho výchovná a pedagogická činnosť nebola bez problémov. Neznechucovalo ho to, vždy hľadal pozitívne východiská. Svoj zápas o dospievajúce dievčatá popísal takto: „Veľkým problémom mojej triedy sa stávajú žiačky z Lubiny. Niektoré z nich mám už tretí rok, ale teraz sa ich chytá akási splašenosť. Veľmi často ich musím napomínať pre rozprávanie počas vyučovania, neposednosť a podobne. I to vkladám do Božích rúk, pretože sa obávam, či to nie je zlá klasifikácia mojej výchovateľskej práce. Pán sám vie, ako som sa od začiatku snažil o to, aby ich srdcia patrili Jemu. Ale mám tiež príležitosť po vyučovaní rozprávať sa s nimi a poukázať im na hriech a na Spasiteľa. Ako vážne musím brať prácu s deťmi, aby mojou službou neopovrhli pre moje nedostatky a aby som zachytil čo najviac tých, ktorým vydám jasné svedectvo.“

Jeden z jeho žiakov mu po nejakom čase po skončení školy napísal: „Môžem vás nazvať vyvolenou nádobou Božou, pretože skrze Vás, vážený pán učiteľ, som dosiahol to, po čom moja duša najviac túžila – duševný pokoj. Celé štyri roky som si všímal, ako nás vychovávate. S veľkou láskou spomínam na tie modlitby, ktorými, keď sme sa v niečom prevínili, ste nás učili krotiť naše vystrájanie. Bol to jedinečný spô-

Sila vďaky

*Láska je mocná ako smrť,
a nenávisť krutá ako peklo,
jej žiara je ohnivá
ako najsilnejší plameň.*
(Pieseň Šalamúnova 8, 6)

V najmocnejšom pohnutí
badám, že som Tvojím,
nesúc oheň najprudší
pred oltárom stojím.

Celú bytosť – jak´s ju dal –
na oltár Ti kladiem,
srdce si mi zaujal
ako iný žiaden.

Silou vďaky uniesť chcem
kríža svojho váhu...
Božsky šťastnú uzriem tak
Otcovu tvár drahú.

Strom v beznádeji

Uschnutý a doráňaný,
na ňom len dve staré vrany,
viacej nič.

Okolo svet usmievavý,
všetko kvitne, hrá sa, baví,
on už nie.

Preňho navždy dookola
jak by smrť a zima bola,
nežije!

Kôra jeho suchá, tmavá,
čo ho predsa očakáva? –
Sekera!

Bárs bych nikdy nebol jemu,
v beznádeji vyschnutému,
podobný!

sob udržiavania disciplíny: modlitba s previnilcom“. Pre Jána Rataja bolo učiteľstvo skutočne životným poslaním. A jeho žiaci to cítili. Ich vzťah k nemu najlepšie vystihuje pozdrav, ktorý mu poslali v čase jeho neprítomnosti v škole kvôli chorobe:

„Vážený pán učiteľ!

Čakáme na Vás a prajeme Vám skoré uzdravenie, aby ste mohli prísť medzi nás. Na niektorých hodinách nás nemal kto učiť, tak sme si nahlas čítali knihu *Bez Boha na svete*. Je veľmi pekná. Buďte taký láskavý a nehnevajte sa na nás, keď Vás poprosíme, aby ste nám nejakú ďalšiu požičali. Pozdravuje Vás celá Vaša trieda“.

Pracovník v cirkvi

Patril k pokračovateľom v práci začatej sestrami Royovými a Jánom Chorvátom. Zastával funkciu tajomníka Modrého kríža, navštevoval spoločenstvá Modrého kríža a slúžil slovom v Starej Turej, Ozdine, Bratislave, Málinci, Trebejove, Beniakovciach a inde. Písal úvahy do biblických pomôcok, vystupoval s referátmi na konferenciách. Z jeho meditácií nad Bibliou vyberáme :

Nedeľa – prekrásny deň je nedeľa! Teraz mám v pracovné dni prácu, ale nedeľu mám celú pre Boha. Vďaka Mu! S Ním smiem hovoriť o ľuďoch a s ľuďmi o ňom. Pri Božom slove sa nedaj myliť viditeľnými vecami. Slovo Božie je stálejšie ako nebo i Zem a ono hovorí „*Milovaním večným milujem Ťa*“. Keby ti aj všetky okolnosti nanucovali iné myšlienky – ty len ver Božiemu zaslúbeniu. Ako Abrahám prešiel zaslúbenou krajinou, tak i my máme prejsť svojou Bibliou, aby sme vedeli, čo nám Pán Boh dáva. Biblia je pre nás navráteným rajom, širokou Božou záhradou. V nej sú rieky života, ovocie, stromy a kvety. V nej je usporiadaný rodinný život. V nej je Boh, ktorý k nám hovorí. Duchu Svätý, priprav ma, prosím, aby som bol pre všetkých ľudí, s ktorými sa stretnem, vôňou života k životu. Priprav ich srdcia, aby moje svedectvo prijali. Netvárame sa pred ľuďmi, že je medzi nami ohromná priepasť. Tá bude na večnosti – tu ich milujme! Avšak tak, aby sme zostali slobodnými od všetkých a dali sa do služby všetkým.

Básnik

Poéziu začal písať v pätnástich rokoch. Svoje básne uverejňoval v časopisoch *Klasy*, *Nový rod*, *Slovenský denník*, *Večernica*, *Cirkevné listy*, *Stráž na Sione*, *Tvorba* a inde. Ján Rataj je spolu s J. Machajdíkom autorom piesne *Slovensko moje, otcina moja* a v rôznych spevníkoch je asi 30 jeho zhudobnených básní.

Ján Rataj písal ľahko – vyšiel na prechádzku do prírody a jeho videnie a vnímanie sa pretavilo do básne. Inokedy smutná udalosť sa zmenila na báseň. Jeho básne vždy stráňa Pánu Bohu, vníma krásu stvorenia, za báseň mu stojí malé dieťa aj stariec. Prezval jazyk ľudu, zajala ho krása ľudového verša. Jeho básne sú drobné lyrické popevky, takmer ľudové pesničky. Jeho básnickému slovu tiež o ťažkých životných situáciách rozumeli aj deti.

Poznámky na okraj:

Syn Jána Rataja Miloš odišiel študovať veterinárne lekárstvo do Košíc, kde bol v roku 1958 zatknutý a vo vykonštruovanom procese s viacerými mladými veriacimi ľuďmi označený za tzv. podvracača republiky. Bol odsúdený do väzenia, z ktorého sa dostal až na amnestiu v máji 1960. Samozrejme, školu už dokončiť nesmel.

Manželka Jána Rataja Gabriela zomrela v novembri 2010 vo veku deväťdesiatdeväť rokov v Prahe. ■

Zdroje:

1. Rodinný archív rodiny Ratajovej
2. Naše korene, Bratislava 1994

Knižné vydania zbierok básní:

1. 1934 Slnečné ráno
2. 1935 Za prebudením
(spolu s Jánom Rosenbergerom – Rosom)
3. 1936 Nový deň
4. 1939 Zvony prebudenia
5. 1941 Radostná novina
6. 1944 Zakvitlé polia
7. 1944 Medzi svojimi
8. 1947 Tabita

SVETOVÉ FÓRUM DUCHOVNEJ KULTÚRY V ASTANE.

FRANTIŠEK KELE

(Horolezec, cestovateľ a publicista,
od roku 2008 člen CB v Bratislave.)

Foto: AUTOR

V októbri 2010 ma pozvali ako reprezentanta Slovenska na *Svetové fórum duchovnej kultúry* do hlavného mesta Kazachstanu Astany. V sprievodnom liste k pozvaniu bolo medziiným napísané:

„Konceptia „*Svetového fóra duševnej kultúry*“ vychádza z toho, že duševná a mravná kríza ľudskej civilizácie sa nezadržateľne prehlbuje. Súčasné vedecké poznatky poukazujú na presvedčivé dôkazy o tom, že existuje čoraz zreteľnejší prienik a vzájomné prepojenie medzi narastajúcou aktivitou živelných pohrôm a tým ako žijeme, ako budujeme vzájomné vzťahy medzi ľuďmi a národmi, aký máme vzťah k prírodnému prostrediu, ktoré nás obklopuje.

Svet nemôže ďalej pasívne čakať, a preto je nevyhnutné, aby duševne tvorivá elita ľudstva reprezentovaná *Svetovým fórom duševnej kultúry*, ako kvalitatívne nový orgán svetového občianstva, vyslala silný impulz našej civilizácii“.

Svetové fórum sa tešilo pozornosti filozofov, duchovných, pedagógov, umelcov a politikov sveta. Medzi zdravicami nechýbali ani listy Michaila Gorbačova, Svätého otca, či Václava Havla.

Fórum pracovalo vo viacerých sekciách (duchovná kultúra a aktuálne interpretácie rozvoja civilizácie, duchovná kultúra a masmédiá, pedagogika (výchova v treťom tisícročí), ideologické a filozofické základy modernej koncepcie sveta, svetové náboženstvá a duchovná kultúra, umenie a ďalšie).

Zúčastnil som sa práce v sekcii pedagogika, ktorú viedol akademik Amonašvili Šalva Alexandrovič (navštívil Bratislavu aj Prahu). Okrem iného je riaditeľom Medzinárodného centra humánnej pedagogiky. V tejto sekcii bola veľká pozornosť venovaná rodine, škole a spoločnosti..

Po návrate z Astany ma pozvali do relácie STV, Správy a komentáre. Nakoniec z mojej návštevy zišlo, pretože vedúci vysielania zaradil namiesto informácie o *Svetovom duchovnom fóre* aktuálnejšiu reportáž – o probléme kvality mäsových výrobkov v obchodných reťazcoch. Žiaľ, informácia o Svetovom fóre sa už potom neobjavila v žiadnej správe masmédií na Slovensku.

Krátku správu o mojej účasti na Svetovom fóre duchovnej kultúry píšem ako propagátor Milana R. Štefánika, najmä v súvislosti s výstavou, ktorú organizátori iniciovali v impozantnej budove parlamentu (People's Assembly of Kazakhstan), ktorá má tvar pyramídy.

Každá zo 70 zúčastnených krajín dostala priestor na prezentovanie jednej osobnosti, ktorá zaujala významné miesto v histórii jej krajiny (The great figures of the past with us.)

Prezentáciu osobnosti predstavoval panel s fotografiami. Pred panelom stála sklenená pyramída vysoká asi jeden a pol metra. V nej boli exponáty viažuce sa k osobnosti predstavenej na paneli.

Na návrh veľvyslanca SR v Kazachstane HE Dušana Podhorského sa Slovensko rozhodlo predstaviť Milana Rastislava Štefánika.

Pod panelom s historickými fotografiami*, v sklenej vitríne boli vystavené publikácie, ktoré sa venujú Štefánikovi (bola medzi nimi aj publikácia „*Milan Rastislav Štefánik, významný cestovateľ a jeho nasledovníci*“ – publikácia, ktorú Spoločnosť Milana R. Štefánika vydala pri príležitosti 130. výročia jeho narodenia).

Štefánik sa ocitol medzi panelom Ruskej federácie a Izraelskej republiky – medzi Levom Nikolajevičom Tolstým a Ben Gurionom.

Medzi veľikánmi jednotlivých krajín sme sa mohli stretnúť napríklad s Cervantesom (španielsky panel), alebo s Karlom IV. (český panel).

Bol som na Svetovom fóre duchovnej kultúry ako jediný reprezentant Slovenska a som rád, že prostredníctvom mňa bola v Astane zastúpená aj Cirkev bratská. ■

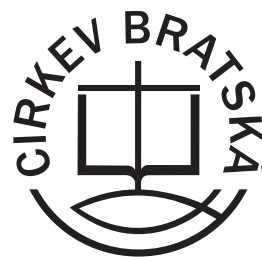

Panel a „pyramída“ - z expozície M. R. Štefánik - na Svetovom fóre duchovnej kultúry v Astane (2010).

*Foto výber pripravil M. Musil, pracovník MZV SR

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

JANUÁR 2011

Pred spoločnými modlitbami sme si pripomenuli Pavlove slová z 1. Korintianom 4, 1–2, ktoré nám ukazujú, čím sme a čo je našou hlavnou úlohou – vernosť.

Rada schválila žiadosť kazateľa Petra Prištiaka o študijné voľno v čase 1. marca – 30. mája 2011 s tým, že sa zúčastní schôdze Rady v marci a Výročnej konferencie v máji.

Rada vyhlási celocirkevnú zbierku na potreby zboru v Svaljave na Ukrajine, kam Misijný odbor RCB organizuje každoročne krátkodobé misijné pobyty. Výzvu k tejto zbierke pripraví Misijný odbor.

Rada prijala žiadosť o ordináciu Pierra van Vuurena zo zboru Hermanovce a požiadala Študijný odbor o zadanie ordinačnej práce a určenie konzultanta.

Rada poverila tajomníka a vedúceho kancelárie vypracovať paragrafové znenie konferenčného návrhu o fungovaní ústredia. Predseda prerokuje tento ná-

vrh na Komisii pre Ústavu a Poriadok CB 25. januára a Rada na svojej februárovej schôdzi.

Rada vzala na vedomie predbežnú informáciu o stave hospodárenia a ukladá predsedovi Finančného odboru prerokovať výsledky s hospodármi zborov tak, aby závery mohli byť zapracované do konferenčných materiálov.

Rada vzala na vedomie informáciu o návrhu DZ Betánia ú. z. na nomináciu riaditeľa a ukladá tajomníkovi pokračovať v administratívnej a legislatívnej príprave tak, aby sa tento bod uzavrel na februárovej schôdzi Rady.

Rada súhlasí so zmenou čerpania výšky príspevku zo sociálneho fondu na účely stravovania z doterajších 0,17 na 0,2 eura na jeden stravný lístok počnúc dňom 1. 1. 2011.

Rada prerokovala správu z vizitácie Starej Turej.

Zapísal: Ján Henžel

POZOR!

Z úsporných dôvodov **rušíme** samostatnú webstránku DIALÓGU a **presúvame** na web vydavateľstva Media Svatava.

Rušíme mailovú adresu:
mesacnikdialog@mesacnikdialog.sk

a nahrádzame mailami:
svatava@internet.sk, bpiatko@internet.sk

POZOR!

DIALÓG na rok 2011

ĎAKUJEME
že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách

TEŠI NÁS
že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate

NEPOMÔŽE
DIALÓGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate

POMÔŽE
DIALÓGU, keď si ho na rok 2011 objednáte

OBJEDNÁVKY

u zborových
distribútorov
alebo priamo v redakcii
(+ poštovné)

VŠETCI SME O ROK STARŠÍ

ŠTEFAN MARKUŠ

Či sme v strednom veku, dôchodcovia, alebo ešte školopovinná mládež, na Silvestra si vždy povzdychneme: „Ako rýchlo ušiel ten rok!“ Mladosť je milionárkou času a priestoru má nadostač. Starším ľuďom sa plynutie času zrýchľuje (i keď iba zdánlivo) a priestor zužuje, takže vzdychajú častejšie. To, čo reálne pociťujú je zrýchlenie a spomalenie dejov. Ľudský časopriestor môžeme pripodobniť k lieviku. V rannom veku žijeme v jeho hornej, rozšírenej časti, s nepredstaviteľnými možnosťami pohybu. Staroba sa ocitá na dolnej časti lievika, naráža na okraje a jej stupne voľnosti sú obmedzené.

Skúsenosti mnohých dôchodcov však často svedčia o opaku, čo je povzbudením pre ľudí v produktívnom veku. Odkazujú mladším, že traumy zo skracovania času sú iluzórne. Zážitky ľudí v penzijnom veku nepodliehajú devalvácii. Prežitý čas starých rodičov je napriek tomu nedocenenou hodnotou. Neuvedomujeme si, že negovaním skúsenosti starých znehodnocujeme hodnoty tradície. Mladá generácia by mala priznať tej odchádzajúcej aspoň pestrosť ich životných príbehov. Život starca je poznačený nahromadenými zážitkami v čase. Zážitky prežitého času môžeme prirovnať k vedomostiam prírodovedca, ktorý druhy vtákov vie pomenovať aj latinskými názvami alebo rozpoznať všetky bylinky na lúke, kým iný, nerozozná holuba od vrany a na lúke vníma iba zelený trávnik. Prírodovedec nahromadil poznatky svojou aktivitou počas ubiehajúceho času, a preto každý nový objav prežíva intenzívnejšie. Jednoducho, v staršom veku človek vníma nové veci radostnejšie a možno aj opatrnejšie. Jeho život prebieha akoby v otočenom lieviku. Všetko sa okolo neho rozširuje a nie zužuje. A to – myslím si – je dobrá správa pre všetkých, lebo spoločne sme o rok zostarli. Nepochybne vekom sa zážitky zintenzívnia. Sú dychtivo očakávané, žiaľ, aj zriedkavejšie. Problémom sú navyše nevitane sprievodné javy. Zoslabovanie zraku, nedoslýchavosť, kľby prestanú poslúchať, návštevy u lekárov sú častejšie a potreba liekov narastá. A čo je najhoršie, pamäťové bunky strácajú schopnosť vnímať súčasnosti. Oživuje sa historická pamäť.

Vynárajú sa zlé veci, dobré sa vytrácajú.

Do mysle sa vracajú krivdy z minulosti. Mne napr. levickí komunisti nedovolili na gymnáziu zmaturovať a tí istí funkcionári mi prekazili promóciu po ukončení univerzitných štúdií. Pred časom som stretol spolužiaka a pobádal ma, aby som ich udal – vraj jeden z nich starobu prežíva v luxusnom dome dôchodcov. Mávol som rukou. Pri pomyslení na skrivodlivosť by sme mali bojovať proti zahorknutiu. Verím, že bez hnevu a zášti životné ťažkosti prekonávame ľahšie a nové zážitky oceníme lepšie.

Vedomie, že sme prežili požehnaný rok je nádejou, že aj v roku 2011 bude milostivý Boh našim sprievodcom. Žalmista zanechal pre všetkých ľudí sveta vzorovú modlitbu, v ktorej vyjadril zmysluplnú prosbu: „*Nauč nás (Pane) počítať naše dni, aby sme múdre srdce získali*“ (Ž 90, 12). Problémom je možno zrozumiteľnosť Mojžišovej túžby. Vieme, čo je múdre srdce? Je taká potreba dôležitá? Podvedome cítime, že múdre srdce by bolo dobre mať. Naše srdcia nemusia byť nevyhnutne fyzicky zdatné. Múdre srdce potrebujeme preto, aby sme dokázali skracujúce sa dni nesebecky využiť a nehnali sa za zážitkami, ktoré sa už ukázali ako bezcenné, nepoužiteľné a ktoré nikoho neobohatili. Pripomínať mladšej generácii nostalgicky niečo, čo nás samých nemenilo, nemá veľký zmysel. Na život v otočenom lieviku si musíme dávať pozor, lebo pri honbe za zážitkami si môžeme aj ublížiť. Selektujme múdro. Pomôžeme si tak k zostávajúcemu času zaujať zodpovednejší postoj. ■

DIALÓG

MLADÝCH

01/2011, IV. ročník

www.deviantart.com

EDITORIAL

Mám rada dialóg..., keď môžem načúvať, ale aj prispieť svojim názorom, postrehmi... teším sa, keď môžem prostredníctvom dialógu spoznávať ľudí. Nič nie je pre mňa frustrujúcejšie, ako keď ma niekto nepočúva, nereaguje na to, čo hovorím, alebo so mnou nehovorí o dôležitých, ale i menej dôležitých veciach – jednoducho o živote. Sme stvorení pre dialóg, bez ktorého nefungujú vzťahy, rodina, škola, práca a ani cirkev..., bez ktorého by som nebola človekom.

Mám rada Dialóg mladých, pretože prináša rôzne názory, postrehy mladých ľudí... Teším sa, keď môžem prostredníctvom neho nazrieť do života, myslenia mladých, ale aj keď Dialóg mladých hovorí k mladým, pýta sa, vedie, provokuje...

Prajem mu do Nového roku, aby na jeho stránkach prebiehal dialóg s veľkým D, aby mal dostatok čitateľov, ktorých by mohol osloviť, potešiť a povzbudiť, aby prinášal múdrosť a svetlo do života a odpovede na otázky a tak trochu aj provokoval... a vyprovokoval čitateľa k premýšľaniu nad jeho životom a vierou, nad príležitosťami, ktoré sa už nikdy nemusia opakovať a môžu byť jedinečné, ovplyvňujúce nielen rok 2011, ale aj celý život.

Eva Myjavcová

redakčná rada: **Eva Myjavcová** (predsedníčka)
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: kianickova.eva@gmail.com
mobil: +421 903 822 042

redakcia: **Jana Cabadajová**
Dalibor Beregszászi
Šimon Evin
Nad'a Máhríková

grafické spracovanie: **Nad'a Máhríková**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

Andrzej Horyza – Dialóg medzi kultúrami

Ak chceme pracovať s inými subkultúrami, musí to byť dialóg. Ako kresťania však máme tendenciu, aby to bol monológ. A ako môžeme vidieť, neprináša to príliš ovocia. Všimnime si aj, že je to dialóg s niekym iným, s inou (sub)kultúrou. Ak ho chceme viesť, musíme druhej strane rozumieť,

Jn 4,35-38 – Čo nás Ježiš chce naučiť o práci s ľuďmi podľa tohto textu? Máme ísť medzi ľudí, ale nie sme len my sami, je tu kontinuita práce. Na každého z nás je nejaký prídelený úloha, ale tá práca je ako celok. Žatva je sviatkom aj pre tých, čo siali, aj pre tých, čo žnú. Problémom je, že máme mentalitu žencov, akoby iná práca neexistovala. Neuvedomuje si, že by sme nemohli robiť nič, keby niekto pred nami nerozosiaval.

Žijeme v instantnej dobe, kde chceme všetko hneď, ale s obrátením to nemôže tak byť. Dialóg aj obrátenie je proces. Ak v strede je kríž, tak každý jednotliviec je na ceste od kríža, alebo ku krížu. Na rôznych úsekoch cesty majú ľudia rôzne otázky. Viesť s nimi dialóg je potrebné tam, kde sú, nie tam, kde boli alebo kde budú. Duch Svätý s nimi pracoval ešte skôr, než my sme s nimi začali dialóg.

Mojou úlohou je zistiť, kde teraz sú, kam ich doteraz dovedol Duch Svätý. Evanjeliálne prostredie má silnú mentalitu žencov. Od Ježiša som ale prijal, že mojou úlohou nie je, aby sa každý musel hneď obrátiť, lebo ten človek nemusí byť v správnej fáze, kedy by urobil takýto posun. Ale môžem im pomôcť spraviť čiastočný krok dopredu, ku krížu. Pomôcť im urobiť krok dopredu je úspech. Toto je oslobodzujúce. Oni potom môžu v živote stretnúť ďalších, ktorí ich zasa posunú o ďalší. Celá práca nezáleží len na mne, ja som len malou časťou toho všetkého, čo vykonáva Boh.

Čo je kultúra? Integrovaný systém zložený z viery, presvedčenia a zvykov. Tieto elementy sú medzi sebou zviazané. Ak chcem začať dialóg, musím pochopiť väzby aj elementy. Pozrime si príklad misionárov v jednej africkej dedine. Bola čistá, úplne bez odpadkov, všetci ju upratovali, lebo pre nich bola kľúčovou hodnotou čistota. Prečo? Tí obyvatelia verili, že démoni žijú v odpadkoch. Misionári si mysleli, aká super kultúra! Ale začali aj pracovať na tom, aby ľudia pochopili, že démoni nebyvajú v odpadkoch. Podarilo sa im zmeniť ich myslenie, ale za mesiac tam mali epidémiu. Musíme vedieť ako na seba jednotlivé elementy kultúry vplývajú.

Kultúry sa menia neustále, sú v evolúcii. Nejde o posvätnú kravu, ktorej sa nemôžem dotknúť alebo ktorú nemôžem zmeniť. Zmena je prirodzená, ale nemá byť naivná, bez uvedomenia si, že je to previazaný systém. Najskôr musíme pochopiť ako kultúra funguje a spoznávať ju. Mení sa rôznou rýchlosťou v rôznej hĺbke – najviac sa menia obyčaje, potom hodnoty a najmenej presvedčenia.

Ďalšia otázka je, či sme pre nich atraktívny partner do dialógu. Často sme súčasťou systému, proti ktorému oni rebelujú. Pritom viesť dialóg s inou kultúrou je prínosom aj pre nás. Potrebujeme však zistiť kde títo ľudia sú, aké si kladú otázky. Aj keď ich otázky nie sú moje otázky, ani otázky môjho zhromaždenia, ale na ich otázky mám odpovede hľadať v Biblii. Takto nás dokonca vedú k tomu lepšie rozumieť Biblii. Ak chceš viesť dialóg s inou kultúrou, bude to stáť námahu, úsilie a tvrdú prácu.

V našej kultúre sa dnes mení spôsob reči, jazyk sa mení od slova k obrazu. Najviac

foto: E. Myjavcová | Andrzej Horyza

problémov s tým majú školy a cirkvi, lebo sú postavené práve na slove. Napríklad je problém s tým, že deti nečítajú povinnú literatúru. Čo získame a čo strácame týmto prechodom? Strácame predstavivosť, racionalitu, ale získame čas, lebo rýchlejšie prijímame informácie. Vizualna kultúra však má viac interpretácií – dáva šírku.

*záznam z prednášky spracoval
Juraj Inšitoris*

foto: L. Bechný | konferencia o subkultúrach

práca v Rómskej subkultúre

Rómska otázka patrí medzi tie, ktoré sa na Slovensku často otvárajú a kde rôzni politici, sociológovia a aj bežní ľudia vyjadrujú svoj názor na túto menšinu. Často sa na túto komunitu dívame pomedzi prsty. Jedno je však nezapierateľné a to to, že aj tejto menšine sa treba primerane venovať aj po duchovnej stránke. Jedným z ľudí, ktorí sa do tejto služby na Slovensku pripojili je misionár Pierre van Vurren.

Pierre sa narodil v Južnej Afrike a patrilo do veriacej rodiny. Dlho sa rozhodoval o svojej ceste s Bohom. Začal úspešne študovať na univerzite fyziku a až po nejakej dobe štúdia sa rozhodol, že toto nie je cesta pre neho a že svoj život chce plne odovzdať Bohu. Dostal sa na misijnú konferenciu a cez ňu sa ďalej dostal do misijnej školy. Podarilo sa mu spojiť sa s Anglickými zborními a po dlhom uvažovaní, kam ísť na misiu, bol pozvaný na Slovensko. A tu sa prvýkrát stretol s rómskou menšinou.

Pokiaľ študoval v Košiciach, vedel o Rómoch len veľmi málo. Od ostatných počul len to, že si má pri nich dávať pozor na svoje veci. Na konferencii vo Frýdku-Místku však

absolvoval seminár o tom, ako s touto menšinou pracovať a zistil, že to je tá cesta, ktorou má ísť. Našiel si na Slovensku manželku a spolu odišli do Vranova nad Topľou, kde začali pracovať v zbere v Hlinnom.

Podarilo sa im rozbehnúť túto prácu v prevažne rómskom prostredí. V zbere sú organizované bohoslužby trikrát týždenne, detské kluby, dorasty a mládeže a veľa Rómov je veľmi zapálených pre prácu pre Krista a tak otvorili ďalšiu stanicu v Rokycanoch a Lesíčku, kde chodia Rómovia z osád. V spolupráci so zahraničnou organizáciou začala aj činnosť prekladu Biblie do Rómštiny, aby bolo Rómom odovzďávané slovo v jazyku im najbližšom. Pierre pustil aj krátke video, ktoré zachytávalo zborové priestory a prácu s Rómskou komunitou v Hlinnom a neskôr sa slova ujali mládežníci zo zboru, ktorí hovorili o tom, ako ich životy zasiahla Božia láska a práca misionárov v ich okolí.

Pierre sa celý čas snažil priniesť slovo Božie medzi túto komunitu a prinášať slovo Božie aj do rodín, ktoré sú spoločnosťou často odmietané. Aj Boh sa snažil ľuďom

ukazovať svoju lásku tak, aby ju pochopili. Poslal svojho syna na svet ako človeka preto, aby sa Ježiš priblížil ľuďom. Aj pri misii je dôležité sa ľuďom priblížiť, stať sa jedným z nich a hovoriť o Božej láske a milosti. Hovoriť ich jazykom, dialektom, výrazmi, rozmýšľať ako oni a byť súčasťou ich kultúry. Kultúry sú rozmanité a je dôležité prinášať evanjelium spôsobom, ktorý je im blízky a ktorý pochopia.

Pre Rómsku kultúru je dôležitý šport a aj hudba. Preto je v zbere rozbiehaná práca a evanjelizácia týmto spôsobom, pomocou neho získavajú záujem ľudí, ktorým môžu ďalej svedčiť o Bohu. Kľúčom rozvoja Rómskej komunity je vzdelanie. Je silná potreba, aby deti chodili do škôl, robili domáce úlohy a dokončili ich, pretože toto by silne ovplyvnilo rozvoj novej generácie. Tento faktor pôsobí aj na ich zamestnanosť, s ktorou je najmä na východe Slovenska veľký problém. Preto sa aj zbor s pomocou Božieho slova snaží podporovať, vychovávať a usmerňovať ich životy.

záznam z prednášky spracovala

Evka Kianičková

foto: L. Bechný | Pierre medzi Rómskymi deťmi

pohľad účastníkov

V čase, keď mi prišla na email pozvánka na „Konferenciu o mládežníckych subkultúrach“, sme práve v škole preberali sociológiu, takže som mal predstavu o tom, čo to subkultúra je, a keď som zistil, že bude v Žiline a chystá sa tam zopár ľudí, čo som už dlhší čas nevidel, tak som neváhal a prihlásil sa. O rečníkov som sa ani veľmi nezaujímal, no ich profesie sľubovali zaujímavú debatu. A tak aj bolo, v priebehu dvoch dní vystúpilo šesť rečníkov Daniel Matej, Daniel Pastirčák, Dušan Jaura, Juraj Kušnierik, Pierre van Vurren a Andrzej Horyza z Poľska a každý priniesol niečo do mlyna.

Ústrednou myšlienkou sa zdal byť problém komunikácie s ľuďmi rôznych subkultúr, a toho sa viac menej týkali jednotlivé vstupy rečníkov. Každý priniesol svoj pohľad a myšlienky, ako sa prihovárať subkultúram, s ktorými sú oni v kontakte. Dost' ma prekvapil odlišný pohľad bratislavských rečníkov na fungovanie a úlohu cirkvi a tiež umenia a filozofie v živote človeka-kresťana. Mal som pocit akoby zbor v Bratislave ani nebol na Slovensku. Chýbala mi aj biblickosť. Životné skúsenosti sú super a filozofi, básnici, či speváci prišli na mnoho dobrých myšlienok, aj tak si však myslím, že Biblia nám má čo povedať aj o téme subkultúr. Veľakrát som počul meno „Tomáš Halík“, menej už „apoštol Pavol“. Ich prostredie umenia a filozofie je odlišné od môjho a hneď od začiatku som cítil potrebu nejakého rečníka-oponenta z iných kruhov, mne viac bližších „normálnejších“.)

Druhý deň konferencie prišiel Pierre aj s niekoľkými rómskymi mládežníkmi, ktorí mali svedectvá a rozprával o svojej službe v najväčšej slovenskej subkultúre – Rómskej.

Pre mňa bola jeho prednáška kľúčová. Hovoril jasne, konkrétne a jeho slovami nebolo parafrázovanie filozofov, ale uskutočňovanie Pavlovho odkazu v 1. Kor 9, 19–22. Zvláštne, že musel prísť misionár až z južnej Afriky zvestovať Rómom evanjelium.

Hovorilo sa aj o potrebe meniť zaužívané spôsoby komunikácie, pretože ľudia 21. storočia sú viac zameraní audiovizuálne. Andrzej Horyza hovoril o využití filmu a obrazu, Daniel Matej o využití hudby. Z môjho pohľadu však má takáto komunikácia jeden veľký nedostatok – relativnosť. Posolstvo obrazu, filmu, či hudby si každý vysvetlí po svojom, je to veľmi subjektívne. Určite to môže a mala by byť dobrá pomôcka, to podstatné však musíme povedať slovami, veď Pán Boh dobre vedel, čo robí, keď dal vzniknúť Biblii.

Počas celého trvania konferencie vládla celkom príjemná, priateľská atmosféra, diskutovalo sa a polemizovalo v príjemnom prostredí Escape klubu. Žilinská organizácia neklamala a všetko fungovalo ako malo. Som veľmi vďačný, že som sa mohol zúčastniť, vďačný za to, že Boh ku mne hovoril, vďačný za rozhovory s priateľmi, za myšlienky, ktoré mi prúdili a prúdila hlavou, odkedy som sadol do vlaku...

Ako povedal Dušan Jaura: básnik by chcel mať hlavu v nebi a filozof alebo v hlave. Ja len dodám, že jedno aj druhé je figu platné, ak nebudeme mať Krista v srdci.

Kedy ste sa naposledy počas kázne nenudili? Viem, že to je trochu neslušná otázka, ale pokúste sa o úprimnosť. Ak dlhodobo navštevujete jedno cirkevné spoločenstvo, tak sa musíte aspoň z času-načas trochu nudiť, nie? Nikto predsa nemôže dlhodobo svojimi kázňami prinášať obsah, ktorý bude podnetný a zaujímavý pre celé duchovné stádo. To nie je výčitka, ale zmienka o nevyhnutnosti.

Ja sa ostatný rok nudím počas kázni tak často, že som už úplne prestal chodiť na akékoľvek tábory, semináre, mládeže a kresťanské konferencie, kde človeku hrozí, že sa s týmto žánrom stretne. Preto je veľmi zvláštne, že som sa nechal presvedčiť a šiel som na konferenciu o subkultúrach.

Napodiv, boli to nádherné dva dni. Dušan Jaura to celé otvoril svojím výkladom teórie duchovného vývinu podľa Scotta Pecka. Je to úžasný model, aj keď prednášať o ňom na konferencii s pomerne nízkym priemerným vekom účastníkov je ako trénovať basketbalovú techniku „zabodávanie“ košov skupinku podpriemerne nízkych Číňanov. Zopár ľudí sa asi cítilo byť obvinených z fundamentalizmu. Človeka prežívajúceho istotu totiž dokáže vyrušiť predstava, že poriadna skepsa by mala byť nevyhnutnou súčasťou jeho budúceho duchovného rastu. Ak však boli medzi poslucháčmi aj takí, čo sa trápia a so svojou skepsou poctivo zápasia, mali vďaka Peckovi šancu zažiť úľavu a mierne odbremenenie.

Počúvať Juraja Kušnierika bola úplná balada. Jeho prednáška nádhorne plynula, rozprávanie prerušovali hudobné ukážky. Túto prednášku som doslova hltal. Ponúkol nám pohľad z vtáčej perspektívy, ale zároveň upozorňoval aj na jemné detaily. Cítil som sa ako chlapec Charlie na prechádzke so šéfom továrne na čokoládu v príbehu Roalda Dahla.

Daniel Matej nám pomohol zažiť sústredené počúvanie hudby. Andrzej Horyza zas sústredené poznanie filmu. Andrzej s nami úžasne komunikoval. Láska a zanietenosť spôsobom nás pobádal k vyššej kultúrnosti. Mimoriadne som si cenil tento jeho apel, lebo si myslím, že ľudia s nemainstreamovým vkusom v nejednej cirkvi asi dosť trpia.

Jedinou časťou konferencie, ktorá vo mne vyvolávala negatívne pocity, bola posledná prednáška. Prišla mi totiž veľmi nekritická, pomerne neštruktúrovaná a obsahovo v príkrom rozpore s ostatnými prednáškami, ktoré na konferencii zazneli. Prednášajúcim bol človek, ktorý robí úžasné dielo v istej rómskej osade. Avšak spôsob, akým o veciach hovoril a takisto svedectvá, ktoré vyslovil aj jeho štyria rómski priatelia, boli tak strašne podobné obvyčajnej poverčivosti, že som sa z toho jednoducho nedokázal tešiť.

Emocionálne najzaujímavejšou časťou konferencie boli skupinové diskusie. Ja som pri nich prežíval vzrušenie, keď som sledoval, ako niektorí iní účastníci pri nich zažívajú rozrušenie. Zapálené diskusie na chvíľu premenili konferenciu o subkultúrach na konferenciu trochu iskriaceho stretnutia subkultúr. O istom antagonizme niektorých Nebratislavčanov k bratislavským „intelektuálom“ som doteraz iba počul. Tu som ho prvý raz aj videl.

Na záver prišiel Tibor Máhrík. Na scénu vkázol nebadane ako čarodeja. Svojím príjemne mrazivým hlasom prekvapivo poučne zhrnul obsah konferencie. Prekvapivo preto, lebo na žiadnej prednáške (okrem, tuším, tej poslednej) nebol. V tom je ale kúzlo správneho čarodeja.

Juraj Sabol

Rastislav Halamiček